

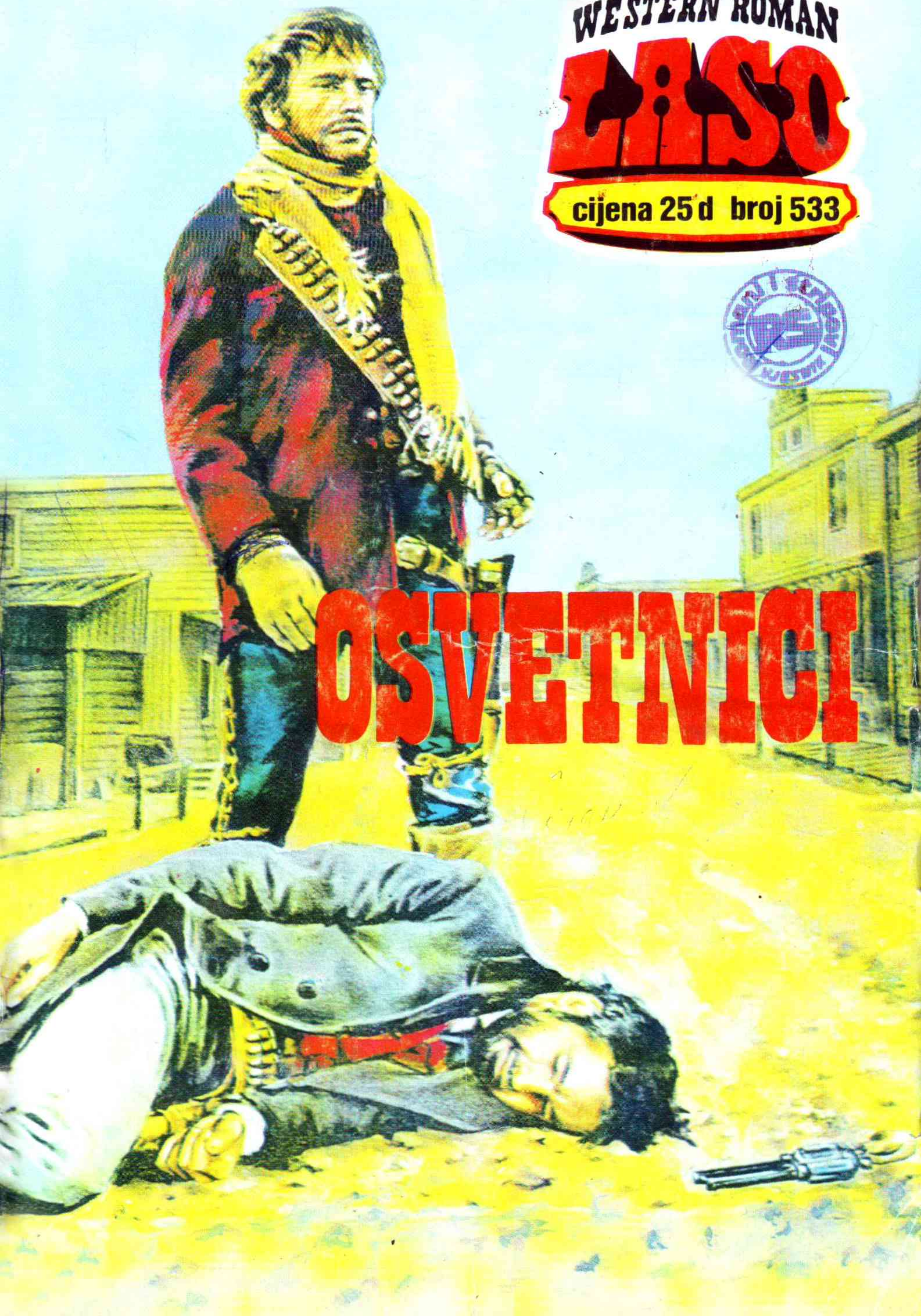
WESTERN ROMAN

LARSO

cijena 25 d broj 533

OSVETNICI

L. L. Foreman:

OSVETNICI

533

L. L. FOREMAN: **OSVETNICI**

Naslov originala: CAPTAIN CON

Recenzija: Mladen Stary

Copyright: Quelle, posredstvom G. P. A., München

Prijevod: Stanko Juriša

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: **Marcel Čukli**

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr. Vladimir Anić,
dr. Adolf Dragičević (predsjedavajući), Nenad Brixy,
Ljudevit Bauer, inž. Vesna Gazdag, Igor Golik, Marija
Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan,
Ismet Voljevica, Ana Župan-Bender – GLAVNI I OD-
GOVORNI UREDNIK: Borivoj Jurković

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a
»Vjesnik« n.solo., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Adresa uredništva:
»Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4,
telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n.solo.
– OOUR: Novinska rotacija n.sub.o i OOUR TM n.sub.o., 41000 Zagreb, Avenija brat-
stva i jedinstva 4.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 1300 d ili 1170 d s popustom od 10 posto, a
za 6 mjeseci 650 d ili 585 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava
popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-
833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo:
DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci:
DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00 HFL 37,00, US \$ 15,00 – Uplata
za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i
jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za
prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

LASO 533 izlazi 30. 12. 1983.

I

U proljeće 1841. St. Louis, središte trgovine kožom i istodobno izlaz u prerije prema Kaliforniji i Oregonu, kipio je u poslovima. Nalikovao je na bure kojemu od vrenja pucaju obruči. U tom vremenu grad je ujedno bio polazište velikih trgovačkih karavana koje su kretale prema provinciji Novi Meksiko. Ovdje je počinjao Santa Fe Trail, put kojim je teklo zlato. I krv.

U salunu „Rocky Mountain“ tažio je žed kapetan Con s dvojicom svojih partnera. Prvi posao bio je obavljen. Teretna kola bila su ukrcana.

Iako mlad, kapetan Michael Connegan imao je za sobom bogat život. U borbi za slobodnu mlade teksaške republike stekao je oficirski čin, no poslije se oprostio od vojske i neko je vrijeme lutao. Za tisuću i više kartaških stolova na dvanaestak velikih riječnih brodova između Rija Grande i Mississippija ostale su uspomene na kapetana Cona.

Con podigne čašu i reče:

— Za sretan put! Za uspjeh u Santa Feu!

Partneri su uzvratili. Jedan od njih bio je Rael Elliot, džentlmen od glave do pete, premda osiromašen, drugi Old Nick Gentry, slijd lovac na bizone, čovjek sasvim drukčijega kova negoli Elliot.

Old Nick obriše bradu. Htio je nešto reći kapetanu Conu, no njegova je pažnja bila zaukupljena nečim što je upalo u oči starom lovcu. Osjetio je to istoga trenutka cijeli salon. Pred vratima se bila pojavila lijepa mlada djevojka.

— To je ta iz Santa Fea — reče gost za susjednim stolom. — Don Chavezova nećakinja. Što li radi sama na ulici?

Toga proljeća ukazao je St. Louisu čast veliki general Don Manuel Rajimo, vojni guverner Novoga Meksika, i prihvatio poziv da posjeti grad. Poziv su mu poslali vodeći trgovci i svi oni koji su hrpimice zaradivali trgovinom u Santa Feu. U velikoj pratnji velikoga generala bio je također Don Chavez, predsjednik Gradskog vijeća Santa Fea, sa svojom nećakinjom i poslugom.

Djevojka je na opće iznenađenje zakoračila u zadimljen

lokal. Pažnja što ju je izazvala nije ju zbunjivala. S velikim je zanimanjem promatrala život koji je za nju bio nov. Djelovala je kao kraljica koja se bez najave našla u dvorskoj kuhinji. Čak je i šareno društvo u salunu odmah shvatilo da se ovdje pojavila prava leđi. Inače bi došljakinji bio priređen sasvim drukčiji doček. Ovako su radile samo oči, redom razrogačene.

Rael Elliot, mlad džentlmen, nije bio iznimka. Con je u iznenađenju podigao crne obrve.

— Zašto je ne pozdraviš, Rael, i...

Con nije morao nastaviti jer je Rael odmah ustao.

— Hm — promrmlja Con i također ustane. — Mislim da ću i ja prihvatiti svoj savjet.

Rael se duboko naklonio.

— Nadam se da ćete mi oprostiti što... — počeo je džentlmen Rael uljudno, ali kao da mu nestaje dah.

— Peregrina! — dozivao je ljutit ženski glas i Rael je umuknuo.

Glas je dopirao iz kočije koja je stajala tik do salunskog ulaza. Iz nje su izašla dva muškarca u meksičkim paradnim uniformama živih boja. U jednom, prilično bjeloputom za Meksikanca, oštih plemićkih crta, Con je prepoznao Don Chaveza. Pokraj njega, pretpostavljao je, nije bio nitko drugi nego glavom veliki general Rajimo, snažno građen, taman kao Indijanac, široka lica i tamnih, upravo mračnih očiju. Uzdignutih glava, ne obazirući se na radoznale prolaznike, muškarci su čekali da djevojka uđe u kočiju.

Ljepotica nije žurila. Smijesak koji je neprestano lebdio na njezinim usnama promijenio se kad je pogledala Raela i Cona.

Con si je laskao da u djevojčini tamnim očima vidi žaljenje što joj je pokvarena prilika da se dovrši sklapanje poznanstva.

— Srdačna hvala — reče djevojka — ali moram ići. Donna, moja pratilja, vrlo je srdita.

— Nadam se da ćemo se ponovo sresti, senjorita Chavez. Možda u Santa Feu? — požurio je Con.

— Vi ste trgovac? — pitala je djevojka, dok je iz kočije tremolirao gnjevan Donnin glas.

— Ne, ali... Zapravo, da — mucao je Rael. — To jest...

— Dopustite — prekinuo ga je Con. — Ja sam Connegan, kapetan Michael Connegan. Moj prijatelj...

— Connegan?

Tamne oči pogledale su ga iznenađeno, ako ne i prestrašeno. Muškarci kod kočije također su ga počeli oštrije promatrati.

— Kažete, Connegan? — ponovila je djevojka. — Ah, da, zašto ne... Senjores, oprostite, ali moram ići.

Djevojka se okrenula i kao da je tek tad opazila ujaka i generala. Pognula je glavu i bez riječi se popela u kočiju. Muškarci su ušli odmah za njom.

Con se zagledao za kočijom.

Dok je pripaljivao cigaru, javio se oduševljeno Rael:

— Kakva ljepotica! I još nešto više! Iz nje nešto zrači, nešto kao, kao...

– Svakako nešto što je tebe odmah omamilo – reče Con.
– Idemo mi u pristanište. Malo gibanja i meni će dobro doći.

Con je razbijao glavu time što je sve troje reagiralo na spominjanje njegova prezimena. Moram biti oprezan, mislio je. Do vraga, u St. Louisu nisam više od pet dana, a već se nešto kuha. Zna li ono troje nešto o tome što me zapravo vodi u Santa Fe?

Pristanišna obala bila je zakrčena ljudima i sanducima, puna buradi i kojekakvih bala. Riječni parnjak bio je krcat, no još je primao teret. Na palubi su bila zbijena kola s platnenim pokrovima, poznate cone-stoge, zatim teretnjaci koji će u Independenceu krenuti na dug put prema Santu Feu, teško natovareni robom svih vrsta.

– Kako čujem, u Council Groveu bit će za kapetana karavane biran Burgwin – rekao je Old Nick, dodavši da do toga čovjeka ne drži mnogo.

Po Nickovu mišljenju, Burgwin je prevelik razmetljivac. Ali budući da ove godine u karavani ima osamnaest kola, više negoli bilo koji trgovac, u prednosti je.

Con podigne obrve.

– Burgwin?

– Aha, Dall Burgwin. Negdje ste se već sreli?

Con potvrdi.

– Da, za jednim kartaškim stolom. Prije dvije godine, na poštanskom brodu na Missisippiju. Skinuo sam mu košulju. Tome valja dodati njegov odnos prema mome bratu Lorinu. Kad bi bilo moguće, ne bih ga htio sresti.

– Mislio sam – reče Nick i podigne ramena. – Ali upravo dolazi.

Burgwin nije dolazio sam. Iza njega išli su hrpimice vozari, jedan tvrđi od drugoga.

Rumen u licu, Burgwin prepriječi Conu put i upre u njega kažiprst.

– Connegan – rekao je – čuo sam da se namjeravate pridružiti karavani. Došao vam reći da promijenite odluku.

Con podrugljivo podigne obrve.

– Vraški ste sampouzdan – rekao je mirno.

* * *

Rael Elliot nije dotad upoznao čovjeka koji bi drugoga mogao smrtno uvrijediti jednostavnim, čak ljubaznim riječima.

– Slušajte, ljudi! – podvignuo je Burgwin i zagledao se u Cona koji je mirno pušio cigaru, kao da ga ništa drugo ne zaokuplja. – Svi znate za Lorina Connegana – govorio je Burgwin – varalicu koji me opljačkao prošle godine, kad sam slomio nogu i nisam mogao poći s karavanom. Mi trgovci čistimo takvu bagru po kraktom postupku.

Burgwin ponovo upre prst u Cona.

– Ovo je njegov brat. Od iste je vrste. Zovu ga kapetan Con. Zapravo je kockar, prevarant i revolveraš. Neki od vas zacijelo su čuli za njega. Taj tekساški mangup htio bi se priključiti našoj karavani, kao i njegov brat tat, s maskom poštenoga trgovca.

Tu i tamo mogao je Burgwin opaziti poneki suzdržan smijeh.

— Ove godine bit će — nastavio je — posao u Santa Feu pošten, bez obzira na sve što se događalo u prošlosti. General Rajimo osobno mi je obećao da će njegovi carinici poštovati dogovorene obzire. Kao što ćete saznati, general je i sam ušao u posao. U mojim kolima ima i njegove robe. Jasno je dakle da u takvu poslu ne smije biti lopova i prevaranata koji ne vraćaju zajmove.

— Trenutak, Burgwin! — reče Con povišenim glasom. — Moj brat Lorin uopće nije htio posuđivati od vas zbog vaših zelenoških kamata. Pružila mu se prilika da jeftino kupi teret svile i da u Santa Feu zaradi imetak. Kad ste saznali za to, oklevetali ste ga u St. Louisu tako da je pozajmicu mogao dobiti samo kod vas. Zato je pisao prijateljima i meni. Poslao sam mu koliko sam imao. Elliot iz New Orleansa također, kao i Fonley iz Memphisa i...

— Tako, znači da je udesio i svoje prijatelje? — umiješao se Burgwin podrugljivo.

Con zatrese glavom.

— Lorin nije bio takav! Čak mu je i Old Nick poslao sve što je imao. Ali Lorinu su bile potrebne tisuće. Zato je na kraju ipak morao doći k vama i pod vašim gadnim uvjetima uzeti pozajmicu. Lorin bi se bio vratio i platio sve svoje dugove...

— Bi pa bi! — vikao je Burgwin bijesno. — Nije vratio ni cent! Zašto?

Con slegne ramenima.

— Quien sabe? Tko zna? Znamo da je svilu u Santa Feu dobro prodao. I tada je nestao bez traga. A s njim je nestalo također devedeset tisuća dolara u zlatu. To je sve što se o njemu, zna, što se tvrdi. Ovaj put za Santa Fe koristim da ondje ustanovim što se dogodilo.

— Koješta! — odmahnuo je Burgwin. — One noći kad je karavana krenula natrag prema sjeveru, Lorin je viden kako brzo jaše prema jugu, prema Meksiku. Imamo tucet i više svjedoka. Pobjegao je s novcem, eto, to se dogodilo! Zato nećemo trpjeti nijednoga Connegana u karavani, kao ni njegove prijatelje.

— Predahnite, Burgwin! — javio se Old Nick Ljutito.

— Nikad ne još nitko nije isključio iz karavane. Ali doživio sam dan kad niste smjeli dremucnuti čak ni u kakvom prljavom indijanskom logoru.

Burgwin je htio odgovoriti, no pretekao ga je Rael Elliot.

— Čujte, ljudi! — rekao je. — Kad je Con čuo da je njegov brat nestao, sazvao nas je sve da se dogovorimo što se može učiniti. Skupio je novac i uložio ga u kola robe. Nas je uzeo kao partnere. Ako se u Santa Feu ne objasni gdje je novac, mi dobivamo povraćaj prodajom. Takav je čovjek kapetan Con, o kojemu Burgwin govori kao o varalici.

— Ako je tako — urlao je Burgwin — onda ste ludaci, ili želite varati zajedno s njim. Connegan, čuli ste da ne možete biti u karavani. Jasno? Jednom ste me nasamarili, ovaj put nećete!

Burgwin da znak jednom vo-
zaru.

– Momci – rekao je – otje-
rajte ih iz pristaništa! Gonite
ih iz grada! Kao gamad!

Old Nick izvuče dugi lovački
nož. Rael nije nosio oružje, no
podigao je s tla komad drveta.

– Polako, momci! – reče
Con obraćajući se više Burgwi-
novim vozarima negoli svojim
prijateljima.

U njegovim rukama bili su
već zapeti revolveri.

– Ljudi – nastavio je – u
stanju sam da vam poskidam
mecima dugmad s košulja. Bo-
lje je da me ne dovodite u isku-
šenje. Burgwin, vi ste pozvali
druge u borbu, a ja sad pozi-
vam vas. Skinite kaput i tako
ću vas temeljito obraditi da se
nećete oporaviti do Santa Fea.

Osobnim izazovom Con je
postigao potpun obrat i Old
Nick je mogao bezbrižno spre-
miti svoje oružje. Okorjeli kiri-
jaši promatrali su Cona gotovo
prijateljski, otprilike kao poz-
natoga pijetla koji upravo poči-
nje odmjeravati svoju malu
arenu, nakostriješivši izazovno
perje. Ako se ne muče s loše
raspoloženim konjima, tvrdo-
glavim mazgama ili svojegla-
vima volovima, ti su se ljudi
zabavljali mlateći se s voza-
rima iz najbližega susjedstva.
Ako nije bilo takve prilike, na-
lazili su nadomjestak među
samima sobom, ti Irci, Šveđani,
Nijemci, ljudi iz Missourija i
Kentuckyja, nemirni pustolovi
koji su svoje primitivne po-
trebe i nagone izživljavali bez
krzmanja i ograda.

Sada su svi s velikim očeki-
vanjem promatrali Burgwina.

Burgwin i bez toga nije htio
ustuknuti. Jednomu je dobacio
kaput, drugomu šešir i odmah
je poletio na Cona. Vozari su
oduševljeno urlali stvorivši s
drugim radoznalcima čvrst
krug oko boraca. Prvi su
udarci padali i oni su to zna-
lački procjenjivali.

Džentlmen Rael Elliot sve se
više divio tomu »kapetanu
Conu« premda se bojao da je
on zaista vjetrogonja kakvim
su ga držali čak i njegovi prija-
telji. Ali svim svojim nedosta-
cima uprkos, dokazivao se kao
pravi momak, čovjek kojemu
nije bila potrebna pomoć, koji
je u nekoj eleganciji što je nije
bio svjestan podsjećao na
opasnu divlju mačku.

Rael je imao u ruci Conov
šešir. Prateći borbu, nehotice
ga je svega izgužvao.

* * *

Poslije toga, kad su se vukli
obalom, Con je ližući izranjene
zglobove na prstima priznao
da im ta tučnjava ništa nije
pomogla. Otpala je jedino Burg-
winova namjera da ih njegovi
partneri ganjaju po gradu.

– Burgwin sad ima više raz-
loga negoli ikad da me upotri-
jebi kao korice za svoj nož –
mislio je Con. – Biti tako
premlaćen pred očima svojih
ljudi... Do vraga, taj može
mnogo izdržati. Na trenutke
mi činilo da se nikad neće pre-
dati.

Bila je to lijepa borba, priz-
nao je čak i Old Nick, a on ih
je vidio zaista mnogo. Ali ot-
kako nema Blasa Lerouxa koji
je htio opljačkati Shawneejima
skladište kože, nikad više nije
bilo tako bogate predstave.

Rael se zanimao što će sad biti s njihovim kolima, ukrcajima na riječni parnjak.

— Zašto? — uzvratio je Con pitanjem. — Pa idemo u Santa Fe kako smo planirali. U najmanju ruku, ja to još namjeravam.

— Unatoč tome što nas neće u karavanu? — promrmljao je Old Nick. — Bilo bi dobro da razmisliš o tome možeš li se truckati sam putom za Santa Fe. — Old Nick je tome dodao zastrašujući opis opasnosti koje vrebaju na tom putu. — Tisuću milja trave, kiša i blato, poplave. Tisuću milja pustinja. Brda i klanci. Suša, prerijske vatre, žeđ i glad. Komanči koji vrebaju na osamljene putnike. Raskvašeni putovi što se mogu svladati jedino ako si vozari posuđuju zaprege. Pijesak i dine, oluje i bizonska stam-peda... Ah, k vragu, govorim kao da sam propovijednik!

Con ga udari po ramenu.

— Ne, Nick, kao da si pjesnik. A pjesnici uvijek govore istinu. Dobro, neka sve bude tako. Iskusnijega partnera od tebe nisam želio. Ali imam bolju zamisao.

Rael radoznalo podigne glavu.

— Kako da doskočiš Burgwinovu izopćenju?

Con kimne.

— Točno! Trgovci večeras priređuju u „Planters Houseu“ oproštajni ples. Svi će biti ondje, meksički gosti i uglednici iz St. Louisa. Dakako, i ja. Uspijem li brzo sklopiti prijateljstvo s nekim od tih otmjenih Španjolaca... — Con podigne izranjene ruke i nastavi:

— Ti su španjolski moćnici ljubazni i gostoljubivi ljudi. Svidi li im se neka malenkost, odmah zahtijevaju da budeš gost u njihovoj kući. Zaista lijep običaj. Burgwin se neće usuditi da tjera iz karavane čovjeka kojega je utjecajan Don iz Santa Fea pozvao u svoj dom.

— Ali nikoga od njih ne poznaš — napomenuo je Rael.

— Čovječe! — pogleda ga Con. — Poznam nešto valjanije, za naše svrhe, negoli je bilo koji španjolski don, a to je ugledna španjolska dama: ona ljepotica Peregrina. Zar se ne sjećaš?

Džentlmen Rael bijaše začuden.

— Ti bi je iskoristio kao sredstvo za bilo kakvu svrhu, to jest mislim na profit?

— Bih, Rael, svakako — prizna Con. — Ali, dakako, kad bi se sreća htjela nasmiješiti, ne bi bilo govora o „bilo kakvoj“ svrsi.

II

Uza zanosnu glazbu, u Conovim rukama njhala se lijepa Peregrina. Poslije toga užitka odveo ju je Con na mali balkon; da se odmori. Mjesec je još jednom bio saveznik u nastojanju da se približi mladoj ljepotici. Zvijezde su mu pomagale.

Dotad je sve teklo zavidno lako, mislio je Con. Ta otmjena dama nije uopće bila umišljena nego, naprotiv, začudujuće pristupačna. Kad je Conu darovala ples, zacijelo je odbila nekoga od svojih obožavalaca.

Vjerojatno onoga mrzovoljnoga mladoga Španjolca u uniformi sa zlatnim epoletama, koji je stajao prijeko kod eukaliptusa.

Con je vjerovao kako osjeća da ga prate užarene tamne oči. Također oči drugih Španjolaca, uključujući generala Rajima. To je u njemu izazivalo pravo divlje veselje, no trudio se da ne pokaže ništa od toga. Htio je da mu ti vraški ponosni Španjolci postanu prijatelji, a ne neprijatelji.

Odmjerenom ljubaznošću ponudio je Con djevojci stolac i onda je oprezno krenuo u napad.

— Senjorita — rekao je — nestrpljivo čekam dan kad ću moći vidjeti i doživjeti vaš divan grad Santa Fe.

Djevojka je pognula glavu.

— Tad nas morate posjetiti, kapetane — rekla je. — Ako to propustite, ražalostit ćete nas. Moga ujaka i mene.

Con je osjetio da grči šake. Nijedna žena u životu nije ga tako zagrijala.

Peregrina je znala u kakvoj je Con vatri. Vidjelo se to u njezinim očima. Malo je porumečila, ali ne od ljutnje. A sada, do vraga, njezine su oči otvoreno izazivale.

Na golim bijelim ramenima kao da su se opazali žmarci. Na ružičastom naboru oko dubokog izreza bio je pričvršćen nježan zlatni ukras, mali bog ljubavi s raširenim krilima. Taj Kupido koji se vragolasto smijao okretao se u ritmu njezina ubrzanoga disanja. I on kao da je izazivao.

Con se uspravio.

— Vama je hladno — rekao je. — Dopustite da vas zaigram.

Con je uzeo djevojčin svileni veo i prebacio ga preko njezinih ramena. Mala ruža iza njezina uha podarila ga je svojim mirisom.

Djevojka je zabacila glavu i zagledala se u njega. Con je uzvratio pogled, sagnuo se i poljubio je.

— Kako se usudujete! — rekla je Peregrina kad se odmakao.

Con se ukočio. Nije bio siguran da je dobro čuo. Djevojka se nije opirala poljupcu na mješecini, a sad tako govori!

— Peregrina, ja... ja... — zamuckivao je Con kao mali školarac.

Peregrina se provukla između njegovih ruku i ustala. Pri tom je nešto zapelo za Conov rukav i palo na pod. Djevojčina ruka prestrašeno je krenula prema nabranom izrezu.

Con se brzo sagnuo i počeo pipati naokolo, zadovoljan što je pažnja skrenuta na drugu stranu. Napipao je ukras koji je ispao s pričvrsne igle. Uspravio se s Kupidom u ruci i prvi put u životu sam ja sebi djelovao glupo.

— Žao mi je — rekao je potišteno. — Ispričavam se.

Tad se javio ponosit glas:

— Zašto se morate ispričavati?

Con je protrnuo.

Na balkon je došao general Rajimo. Djelovao je snažnije i glomaznije negoli ikad. Dva zla tamna oka piljila su u Cona. Njegov snažan glas izvukao je iz svih kutova plesne dvorane štapske oficire.

Con spusti maloga Kupida u džep i ostavi u njemu ruku, promatrajući budno skupinu oficira. Ti meksički vojnici bili su poznati po naglosti.

— Generale, posrijedi je potpuno bezazlena stvar — rekao je tražeći grozničavo izlaz iz katastrofe.

General je pogledao djevojku.

— Je li vas ovaj čovjek uvrijedio? — pitao je jednako otrešito kao i prije Cona.

Na licima nekih nakindurenih štapskih oficira opazala se nelagoda.

U Conu se odjednom pojavio osjećaj da je u svemu nešto trulo. Brz pogled otkrio mu je kod Peregrine priznanje krivnje.

K balkonu su nagrnuli također trgovci iz Missourija i mešetari iz Santa Fea, svi uzbuđeni i zabrinuti. Osobito Burgwin. Don José Chavez stao je uz generala.

Ta je djevojka dovela Cona namjerno u opasan položaj. Postavljena mu je klopka i on je u nju uletio kao zaljubljen jarac u mrežu. Ta spoznaja ispunila je Connegana bijesom koji je isključio razumno razmišljanje i nagnao ga da instinktivno uzvraća udarcem.

Izdržao je prijeteći generalov pogled i otegnuo:

— Upravo sam si priuštio užitak, ali dogodila se mala nezgoda s njezinom haljinom. Zaista nesretan slučaj, ali ne baš važan. Očekujete li da se ispričam i vama, generale?

Gotovo svaka riječ bila je uvreda.

Don José ujak povrijeđene djevojke, gurnuo je ruku u svoju zlatom optočenu dolamicu.

— Oprez, naoružan sam! — reče brzo Con.

To ogorčena čovjeka nije moglo zadržati. Iz uniforme je izvukao malen srebrom ukrašen revolver i zapeo ga sigurnom rukom.

Con trgne iz svoga džepa oružje i opali.

Taj pucanj popratio je drugi. No Conov je metak udario u Meksikančev revolver i zakrenuo ga.

Don José je stajao ukočeno. Na njegovu uskom, ponositom licu nije bilo ni znaka bola. Oružje mu je ispalo iz ruke. Malo je problijedio, i to je bilo sve.

Kad se zanjihao, priskočila su dva oficira i poduprla ga.

Svi ostali bili su se skamenili. Iz plesne dvorane čuli su se prestrašeni krikovi dama.

Trgovci i preprodavači stajali su nepomično kao kipovi. Uspjeli su postići diplomatsko čudo, dovesti i pogostiti visoke ličnosti iz Meksika, nastojali su da se svaki od njih osjeća kao knez, a sad se pred njihovim očima, posljednji dan prije polaska, sve srušilo. Don Chavez y Salomain, poslije generala Rajima najznačajniji čovjek zlatnoga grada Santa Fea, stajao je ovdje krvareći od metka pridošloga teksaškog pustolova koji im je svima upropastio izgleda da steknu veće zarade negoli ikad.

Burgwin je uperio u Conovu glavu svoj kratki derringer i vikao:

– Bacite oružje i podignite ruke!

* * *

Kroz guste rešetke na vratima ćelije Con je slabo vidio Raelovo lice.

– Do bijesa, Con, to je nemoguće! – govorio je džentlmen Rael potišteno. – Ne možeš izazvati generala Rajima na dvoboj, budi razuman. Tvoje napomene vrijeđale su damu koja je njemu bliska. Kako ne shvaćaš da bi jedino on mogao zahtijevati dvoboj. Ti nipošto.

Con kimne.

– Dakako. Ali ti me još pravo ne shvaćaš. Ja njega ne izazivam, nego mu samo dajem priliku da, hm, da na polju časti naplati dug. A trgovcima pružam priliku da ponovo zadobiju Rajimovu naklonost.

– Da? Kako?

– Tako da Rajimo na polju časti bude blistav junak. Znam ja te Meksikance. Posegnut će za tom mogućnošću objema rukama i želja da se osveti trgovcima jednostavno će se rastopiti.

Rael Elliot nije bio zadovoljan.

– Znam, Con, da si majstorski strijelac koltom, a bit ćeš takav također pištoljem za dvoboj, ali ne luduj!

Con je potisnuo smiješak. Potrudio se da govori kao da je blago uvrijeđen.

– Rael, pretpostavljam kako se bojiš da ne ustrijelim generala, je li?

Rael nije odvrćao pogled.

– Da. Žao mi je, Con, ali ostali imaju pravo. Da je tako uvrijeđena moja sestra, učinio

bih ono što je pokušao Don Chavez. Senorita Chavez je zaručnica generala Rajima, i dakle...

– K vragu s tim, Rael!

– Ali ja tako! Čuo sam to danas od jednoga meksičkog oficira. – Rael pogleda u stranu. – Njezini su roditelji pomrli, zato Don Jose ima ulogu staratelja. Potpuno razumijem njegove osjećaje. I general Rajimo imao je potpuno pravo kad te pozvao na red.

– Dakako, u tome se slažemo – reče Con. – Dakle ovako: kad se obratiš Burgwinu, vidjet ćeš da će on vrlo rado urediti sve ostalo što se tiče dvoboja. On i drugi trgovci slamaju se da ugone Meksikancima. Dvoboj bi bio upravo ono čime bi mogli umiriti generala, budu li sigurni da pri tom nije ugrožena njegova nego moja glava. A za to će se pouzdano rado potruditi.

– I zašto bi ti išao na dvoboj pod takvim uvjetima?

Con se nelagodno nakašlje.

– Pa, mislim, pokušao bih ispraviti ono što sam napravio.

Zavladala je šutnja. Cona je mučila savjest što svoga dobrodušnoga prijatelja tako margači. Rael je stajao zamišljen i gotovo tužan.

– Con – rekao je tad – ne znam bi li ti se divio ili te osuđivao. Ali napraviti ću što god budem mogao.

Kad je Rael otišao, Con je zamišljeno gledao pred sebe. Uspije li itko, uspjet će Rael, mislio je, jer on je čovjek na kojemu se poštenje vidi potpuno jasno. Džentlmen iz New Orleansa, čovjek bez oružja.

Takav čovjek kao pomagač trenutno je vredniji od Old Nicka s njegovom nožetinom i topuzinom hawkins-rifle.

Dvobojem si zasad Con nije razbijao glavu. Trebalo je da najprije izide iz toga prljavoga, no sigurnoga zatvora.

Desna ruka dotakla je malen predmet s mnogo šiljaka i on ga izvadi iz džepa.

Bio je to Peregrinin ukras, leteći Kupido s umjetnički izrađenim zlatnim krilima, lijep i drzak momčić.

Con je dugo promatrao taj filigranski izrađen komad zlata.

* * *

Rael je uistinu uspio dovesti Burgwina. Lukav trgovac htio se ipak osvjedočiti ne bi li se izvukla kakva korist.

— Ne vjerujem vam ni slovo, Connegan — rekao je.

Ali ipak je došao.

Con slagne ramenima.

— Ne očekujem, dakako, ni povjerenje ni ikakve pogodnosti — rekao je skromno. — Upravo suprotno. Ali stavljam život na kocku, kao što riskira svaki igrač. Rajimo je vjerojatno izvrstan strijelac i iskusen duelant.

— U tome niste slabiji — pripomene Burgwin. — Vi pucate po instinktu, dok Rajimo nišani preko mušice. Ne bih vam mogao vjerovati da ćete mu prepustiti prednost da prvi puca. Bavili bismo se mrtvim Rajimom, ne kapetanom Conom.

— Connegan me molio da mu budem sekundant — napomene Rael. — Ako vam damo časnu riječ...

Burgwin je počeo frktati.

— Da on ustvrdi kako je trava zelena, ne bih vjerovao — rekao je. — Vjerovali bismo mu samo tad kad bi izišao s praznim oružjem.

— S praznim pištoljem? — iznenadivao se Rael Elliot. — Do bijesa, htjeli smo da se odvija nešto makar izdaleka nalik na dvoboj, a ne strijeljanje!

Burgwin je dobacio:

— Onda neka ide na vješala! Rajimo se davi u bijesu i sve nas optužuje. Zaklinje se da će nas potpuno istisnuti iz trgovine u Santa Feu ne bude li Connegan na konopcu. Svakako, dvoboj bi mu bolje godio. Zato se s tim slažem, ali samo ako Conneganovo oružje bude prazno.

S pakosnim zadovoljstvom nastavio je malo poslije:

— Conneganov pištolj mogao bi biti nabijen barutom, tako da se čuje pucanj, ali na metak ne pristajem. Svatko će misliti da je promašio.

— Rajimo neće pucati mimo — rekao je Con.

— Jamačno — potvrdio je Burgwin. — No, sve u svemu, vješanje traje dulje. Prema tome, birajte!

— Sporazuman sam! — reče Con. — Rael, od tebe kao prijatelja zahtijevam da se ne ograđuješ od te prijevare i da ne uzmičeš. Bit ćeš moj svjedok! Inače se nemam kome obratiti. A pravo da ti kažem, nikoga ne bih radije imao uza se na tome, hm, polju časti.

* * *

»Polje časti« bila je mala, otvorena prodolina, okružena

stabaljem. Radoznali promatrači okupili su se na uzvišenju uz rub polja. Službeni svjedoci stajali su na uobičajenom rastojanju. Među njima bila su dva liječnika. Uz njih bila su dva crna kovčega s instrumentima, bočicama i različitim potreštinama.

Sekundant generala Rajima, oficir u paradnoj uniformi, okrenuo se kao po komandi prema Raelu i salutirao.

— Je li vaš prijatelj spreman, senjor? — pitao je.

Con je stajao na svome mjestu i pregledao pištolj koji mu je dan. Bilo je to fino oružje. Drugi se par nalazio kod Rajima. Uistinu, lijepo i jednako valjano oružje, iako je posrijedi bio tip s prednjim punjenjem.

Con bi se još više divio toj pucaljki da je napunjena upravo onako kao njezina sestra u generalovim rukama. Barut je odmjeren i usut u cijev kalibra pedeset. Pripremljeno je također paljenje. Ali Rael je, prema dogovoru, samo glumio da je u cijev ugurao metak.

General Rajimo, hladan rukom miran, držao je pištolj visoko uzdignut i opušteno je čekao da se dopusti paljba.

Conova šaka stezala je u džepu Peregrininoga Kupida, pri čemu se pitao kakvim je mislima djevojka sad zaokupljena.

Među promatračima Old Nick je Conu rukom davao znakove ohrabrenja.

Con je u džepu zdrobio nježna filigranska Kupidova krila i izvukao ga, držeći ga

između kažiprsta i palca. Tom je rukom uzvratio Nickov pozdrav. Kad ju je spustio, bila je prazna. Prsti su krvarili kao da su izbodeni iglom.

— Džentlemani jeste li spremni? — pitao je oficir.

— Spremni smo — javila se druga strana.

— Vatra!

Con je vidio kako se Rajimov pištolj spušta i kako ga tamno oko poravnava. On je također spustio oružje i odmah je okinuo. U ruci je osjetio jak udarac.

General Don Manuel Rajimo podigao se na prste, zakrenuo se i zateturao. Još nije pritisnuo obarač, no kad je zaglavinjao, odjeknuo je pucanj. Metak je obrstio lišće na jednom drvetu.

U mučnoj tišini poslije pucnjeva čulo se Rajimovo stenjanje.

General je ispustio pištolj i pažljivo opipavao lijevo rame.

Ljudi su se pomalo počeli gibati. Oficir je pritrčao Rajimu. Liječnici su posegnuli za instrumentima i požurili prema ranjeniku. Samo su trgovci i prekupci još stajali kao skamenjeni na svojim mjestima i kao da nisu vjerovali očima. Burgwin je naredio da se razglasi kako dvoboj nije za Rajima ni najmanje opasan, i to je čak jamčio riječju.

Con je brzim korakom pošao prema Raelu, koji je zbunjeno buljio u njega.

— Probudi se! — reče Con. — Začas će nas početi goniti kao vragove.

Okružen oficirima, Rajimo je ležao na tlu. Liječnici su

brzo rezali njegovu okrvavljenu bijelu košulju. Skupina na uzvišici pokrenula se poput vala. Vodili su ih trgovci.

No sve je pretekao Old Nick. On je već sjedio u sedlu i vodio dva konja. Kad je stao do svojih prijatelja, ispod kopita poletjeli su čitavi buseni trave.

Con je gurnuo Raela prema jednom konju.

— Penji se! — vikao je.

Bacivši se u sedlo, Con je mamuznuo životinju i poletjeli. Odjeknuo je pucanj. Conov se konj uzvrpoljio. Ali, trenutak poslije toga plletio je za ostalima.

Ponovo je planuo pucanj.

Con je pogledao preko ramena. Ispred čopora progonitelja jahao je Burgwin. Njegov se dvocijevni derringer dimio.

Con je potegnuo prazan revolver i nasmijao se kad se potjera odmah počela raštrkavati. Konj je zamicao za drveće i Con se morao čuvati šibanja granja.

* * *

Nekoliko sati nakon toga trojka je zaustavila zapjenjene konje na muljevitoj obali Mississippija. Dok su trljali životinje, Con je govorio:

— Rael, jesi li ti zaista načistu s tim što znači biti samnom? Je li ti jasno da u Missouriju trenutno ne gone nikoga tako kao mene?

— Stekli smo dobru prednost — mislio je Old Nick.

— Moramo je i održati — dodao je Con. — Do slobodne republike Teksasa daleko je. Samo u nezavisnom Teksasu mogu spasiti glavu. Od onoga

što se dogodilo napraviti će divovski skandal. Službenici Sjedinjenih država proganjat će me jednako kao i najkrvaviji lovci na raspisane ucjene.

Rael ga je pogledao sjajnim očima.

— Nećeš me valjda plašiti, Con? — rekao je. — Ali još ne razumijem jedno: u tvom pištolju nije bilo metka, što ti jamčim časnom riječju, a ipak...

Con se nasmijao.

— Gadao sam u srce, a pogodio sam rame, Rael. Ali što možeš očekivati od pištolja ako je nabijen malim zgnječnim Kupidom!

III

su stigli do Galvestona, teksaske luke, nisu imali više ni centa i morali su prodati konje.

Con je često stajao pred neopranim prozorom jeftinoga pansiona i promatrao luku. Zatim bi njegove misli odlutale u Santa Fe, u grad do kojega se moglo stići jednim jedinim putem, što je za nj bio zatvoren — trgovačkim. Ondje u Santa Feu negdje je skrivena tajna Lorinova nestanka i nestanka devedeset tisuća zlatnih dolara. I Peregrina je zacijelo odavno ondje, zajedno s ujakom aristokratom i generalom Rajimom. Doduše, osiljeni vojni guverner jamačno nije putovao ugodno, s malim zlatnim Kupidom u ramenu.

Jednoga od tih turobnih dana sreo je Con Ronda Kissanea, kartaškoga prijatelja iz starih dana, i od njega čuo

dvije neugodne vijesti. Jedna je od njih govorila da su mu na tragu lovci koji žele njega ili njegov skalp odnijeti natrag u St. Louis.

Otmjeno odjeveni Rondo bio je upravo izišao iz najskupljega hotela kad je Con prolazio. Bez riječi pozdrava uhvatio je staroga prijatelja pod ruku i odveo ga u svoju sobu. Smiješao je dva šerija u rumu jamajka i sa zanimanjem se zagledao u gosta.

— Reci, Con, zašto tri stranca tražaju za tobom? Jedan se zove Tripp, i djeluje vraški žilavo.

— Tripp? Gle! — reče Con i gutne piće. — Eph Tripp. Plav, ptičjih očiju. Ubojica iz Missourija. Jest, Rondo, ima razloga. Ali kako ti ide za kartaškim stolovima?

— Kojekako. Ovaj umišljeni grad sve je manje ljubazan prema nama profesionalnim igračima. — Rondo pokaže prema putnim torbama na krevetu. — Zato sam nakanio malo proputovati.

— Da? Kamo bi krenuo?

— U Santa Fe. Pridržit ću se karavani što kreće iz Austina.

Con spusti čašu.

— Kažeš, Santa Fe?

— Sigurno. Čovječe, tri stotine momaka probijat će se kroz nepoznatu divljinu. Tri stotine ljudi s novcem u džepu. Tri stotine poduzetnih muškaraca. Dobri momci neće drijemati navečer uz logorsku vatru. Poslije napora, htjet će zabavu. Bit će posla za mene. No, nemoj mi reći da nisi čuo za tu slavnu ekspediciju?

— Samo govorkanje koje kruži godinama: da će Teksas otvoriti vlastiti put za Santa Fe. I sad bi se to obistinilo?

Kissane je njihao glavu.

— Do bijesa, kakva neobaviještenost! — rekao je. — Izvan Teksasa ni Teksašanin o tome ništa ne zna!

Rondo Kissane pričao je posebno o tome kako Teksas otvara svoj put za Santa Fe, kako namjerava na tamošnjem tržištu konkurirati prokletim trgovcima i mešetarima iz Missourija. Karavanu će pratiti dobrovoljci teksaške armije, iako nije riječ o vojnom nego o trgovačkom pothvatu. Ali tko zna što će sve to prouzročiti, što se sve može dogoditi. Valja uzeti u obzir i to da ljudi u Novom Meksiku već dugo trpe pod vlašću crnoga tiranina Rajima. Možda će strance iz Teksasa pozdraviti kao heroje, čijom bi se pomoći mogli osloboditi guvernerove samovolje i tlačenja.

— Sasvim je pouzdano — zaključivao je priču Rondo Kissane — da u toj zemlji samo jedan jedini čovjek neće biti radostan što nas vidi, a to je indijanski mješanac Rajimo.

Con nije dijelio Rondovo oduševljenje.

— Njegova vojska mogla bi ipak odlučiti da ga ne ostavi na cjedilu — mislio je on. — Dodajem kako nikad nisam opazio da bismo mi Tekšašani negdje u Meksiku uživali osobitu popularnost. Ako ništa drugo, znam jednoga koji se nedavno u St. Louisu grdno zamjerio nekim sinovima Meksika. U tome se tako trudio da

je dvojicu od njih nastrijelio: samog velikog Rajima i Don Chaveza koji je, usput rečeno, predsjednik Gradskog vijeća u Santa Feu.

Kissane ga je pažljivo promatrao.

— Čuo sam nešto o tome. Kažeš da je to bio Teksašanin? Hm, hm... Glasine su ovamo doprle nekako u isto vrijeme kad i taj Tripp sa svojim drugarima, to jest prošle noći. Ti se momci odmah počeli raspitivati za tebe!

Poslije male stanke Kissane je nastavio:

— Ali, Con, meni bi dobro došao pravi partner. Karavana će biti na putu mjesecima. Za to vrijeme nas dvojica mogli bismo zgrnuti lijepu hrpicu. Osim toga, pri tom se može odnjegovati fina brada. Imao bi na svojoj strani tri stotine prijatelja, Tekšašana, koji za svoga zemljaka idu u vatru i u vodu. Dakle, dodi sutra s dobrim konjem i još boljim oružjem, s dovoljno pokrivača...

* Con slegne ramenima.

— Zamisao je privlačna, ali moji su džepovi prazni. Osim toga, morao bih opremiti još dvojicu prijatelja. Rondo, pravo da ti kažem, ne volim posuđivati, ali... — Con izvadi svoj sat. — Pravi juergensen — rekao je. — Platilo sam ga šest stotina. Da li bi ga uzeo za četrina stotine?

Kissane je predobro znao Cona da bi odgovarao na takvo pitanje. Prišao je krevetu i iz putne torbe izvadio novac.

* * *

— Moramo nestati — rekao je Con prijateljima navečer, obavijestivši ih o tome da se pojavio Tripp. — Doći će više tipova te vrste. Svaki će od njih pokušavati da obavi posao do kraja, i prije ili poslije doći će nam do kože. Potreban nam je novac da se opremimo za jednu akciju. Nick, hoćeš li izvesti nešto sa mnom?

Nick se osmjehnuo i promrsio:

— Jasna stvar!

— Ja također sudjelujem — izjasnio se Rael. — Ne znam o čemu je riječ, no neka bude prihvaćena i moja pomoć.

Con ga je sumnjičavo pogledao.

— Hm, znaš, Rael — rekao je — ta vrsta posla nije ti baš bliska. Jesi li kada čuo što je »capper«? Nisi? Dobro. »Capper« je kartašev tajni pomoćnik. Džentlemani se uglavnom ne bave takvim poslovima.

— Ipak ostajem pri onomu što sam rekao — uzvratio je Rael odlučno.

* * *

Lokal bijaše dobro posjećen. Con je stajao kao promatrač kod stola, za faro ali zapravo je tragao za prikladnom žrtvom. Odlučio se za čovjeka kod bara. Bio je to očito trgovac stokom, kojega je tištala debela novčarka. Vidjelo se to i po tome što si je priuštio vino, boca kojega je stajala dvanaest dolara. Momak bijaše živahan u kretnjama i siguran u sebe, hladnoga i čvrstoga pogleda. Upravo osoba kakvu je tražio Con. Jer sa sitničarima ne može se igrati unosna igra.

Otišavši do bara, Con se naslonio pokraj trgovca.

— Ovdje se radi punom parom — napomenuo je.

Trgovac ga je hladno odmjerio.

— I meni se čini — rekao je.

— Da podijelimo jednu bocu? — predložio je Con.

— Hvala, ali upravo sam je naručio.

— Ah, dopustite onda da ja platim i da gutnem — predloži Con i izvuče iz džepa debeo paketić novčanica, na vrhu kojega je bila pedesetača.

Stočni trgovac pogleda novac i potegne dim cigare.

— Kako hoćete, prijatelju — rekao je. — Zovem se Hugare.

— Ja sam Connegan. Drago mi je što sam vas upoznao.

Con plati bocu i natoči čaše.

Bezбриžna kretnja kojom je Con spremio novčanice privukla je pažnju gostiju koji su stajali u blizini. Hugare je još jače živahnuo i ponudio Conu cigaru.

— Čini se da ste zainteresirani za faro, mister Connegan? Rado igrate?

Con se osmjehnuo kao da mu je nelagodno i zanijekao je glavom.

— Ne. Ne više. Uopće. Stara loša iskustva. Jednom mi je jedan odnio tri tisuće dolara, i to u smiješnoj igri u kojoj nipošto nisam očekivao takav gubitak.

Hugare se očito zabavljao.

— Kakva je to smiješna igra bila? — pitao je.

— Ah, glupa. Samo tri karte — reče Con, kao da ga uspomena još boli. — Nisam je poznavao. Čovjek ju je zvao rocky-poke. Baš imam u džepu karte,

da me opominju. Dao sam za njih deset dolara. Čuvaju me od toga da ne bih pokušao još jednom. Moj prijatelju, nemam u igri sreće i bolje je da se toga manim.

Hugare je namignuo jednom od gostiju kojega je spopao smijeh.

— Mogu li vidjeti te karte?

Con izvadi iz novčarke tri karte. Hercovu damu, desetku tref i pikovu desetku.

— Čovjek ih je nevjerojatno brzo miješao i stavio naopačke na stol. Ako je drugi htio dobiti, morao je pokriti damu.

U barskom zrcalu Con je opazio kako dolaze Old Nick i Rael. Obadvojica su stala njemu s druge strane.

Hugare je s tim kartama izveo nekoliko majstorija i nasmejao se.

— Dobra stara igra! — rekao je. — Poke! — Zatim je uz posprdan smiješak pustio da karte padnu na barsku ploču.

— Ovdje u Teksasu, mister Connegan, prepuštamo to divljacima i strancima, tako je jeftino.

Glasne riječi privukle su više ljudi. Bilo je mnogo smijeha na Conov račun.

Con se uvrijeđeno uspravio. Uzeo je karte i počeo ih nespretno miješati.

— Pa, niti sam ja stranac, niti vi. Vi to umijete bolje, zar ne?

— Dakako — reče Hugare, ispruži ruku i pokrije damu. — Ovdje! Dragi čovječe, vi miješate tako da nije moguće promašiti. Kladim se za još jednu bocu.

– Potrudit ću se, do vraga!
– reče Con mrzovoljno, promi-
ješa karte i položi ih na ploču.
Hugare je odmah našao
pravu.

Con promrmlja psovku.

– Čista sreća – rekao je i
platio bocu. – Do vraga, idemo
sad za cigare.

Promatrači su se sve bolje
zabavljali.

Taj put Hugare nije imao
sreće i pokrio je desetku. Old
Nick pride bliže i okrenu
damu.

– Evo je! – gundao je. –
Mogao sam vam je odmah po-
kazati.

Nickov mastan palac ostavio
je na poledini karte malu
mrlju.

Con se počeskao iza uha i
rekao da je bilo dosta svega i
da ostaje kod jednom stvorene
odluke.

– Nije moguće svaki put ot-
kriti damu – govorio je. – Pro-
tivnik ima samo jednu od tri
prilike. U igri koju sam spome-
nuo i ja sam češće dobivao. Ali
tad me napustila sreća. Bila je
to gadna pouka.

Con htjede spremiti karte u
džep.

– Osjetljivi ste – pripome-
nuo je Hugare.

Trgovčev pogled zaustavio se
na otisku palca što je ostao na
karti.

– I ne biste se odlučili da
uložite novac? – zanimao se
dalje Hugare.

Con zaniječe glavom.

– Ne! Zakleo sam se da više
ne igram za gotovinu.

– Znači, strah vas je – po-
pravio ga je Hugare. – Ali
ovdje u Teksasu nitko nije obo-

lio zato što ga je tu i tamo na-
puštala sreća.

Con se uspravio.

– Istina, nije – rekao je ba-
civši karte i izvadiivši novča-
nice.

Promatrači su umuknuli.
Hugare je također izvadio no-
vac, još veći svežanj negoli je
bio Conov.

– Koliko imate u hrpi, prija-
telju? – pitao je.

Con kao da je bio zbunjen.

– Kako? Aha, otprilike ti-
suću dolara. Ali...

– Slažem se – spriječio ga
je Hugare i počeo brojiti no-
vac. – Glavu gore! Ovdje u Tek-
sasu ne igra se sa šeprtljama.
Budimo pravi, ili neka nas
bace svinjama.

Con je petljao oko svoga
novca.

– Ah, eh, – zamuckivao je
– zapravo, nisam namjera-
vao...

Jedan od promatrača počeo
se podrugljivo kesiti. Con je
podigao glavu.

– Dakle – rekao je – što je,
tu je! Kod koga će biti ulozi?
Možda kod ovoga džentlmena?

S tim riječima Con je gur-
nuo novčanice u Raelove ruke.

Rael nije znao što bi trebalo
raditi. Osjećao je potrebu da
kaže kako je Nickov palac ost-
avio mrlju na dami. Zar Con to
nije opazio?

Hugare pogleda Raela i či-
nilo mu se da može biti zadovo-
ljan izborom. Zato mu je od-
mah predao svoj novac.

– Igra vam je jasna? – pi-
tao je kao usput. – Ako pokri-
jem damu, dobio sam. Ali, mo-
ram napomenuti, ne želim ni-
kakva naknadna raspredanja.

Kako je rekao mister Connegan: što je, tu je! Connegan, mijesajte!

Con je počeo mijesati karte. Djelovao je nelagodno a radio je to nespretno i sporo. Hugare to nije htio gledati. Potezao je dimove i namigivao promatračima.

Netko je počeo Cona vući za rukav. Rael! Je li dobri momak mislio da Con ne zna što radi?

Con je okrenuo glavu i namrštiocelo. Rael je stajao kao kip, no Old Nick žmirkavim je očima pokazivao prema salunskim vratima. Con je pratio njegov pogled, ali mirno je nastavljao mijesati karte.

Tri muškarca stajala su kod praga. Pogled njihovih praznih očiju bio je uperen u Cona. Čovjek u sredini bio je Eph Tripp, profesionalni revolveraš iz Missourija.

Hugare se laktom nasloni na bar.

— Ako još neko vrijeme budete ovako mučili karte, uništiti ćete boju — napomenuo je.

Con ih je položio ispred Hugarea.

— Birajte! — rekao je.

Hugare izvadi cigaru iz usta i opušteno dodirne označenu kartu.

— Ovo je ljepotica! — rekao je otegnuto i okrenuo se.

Bila je to pikova desetka.

Hugare je opsovao i okrenuo druge karte. Jedna je bila dama. Na njezinoj poledini nije bilo mrlje.

Razljućeni trgovac izgužvao je tu kartu.

— Ako se ne varam, sreća je izabrala mene — rekao je Con, uzeo novac od Raela i strpao

ga u džep. — Rijetkost, ali tako je. A sada, ako dopuštate, zaželio bih vam laku noć.

Hugare baci zgnječenu kartu na pod i zagleda se u Cona.

— Zašto tako brzo? — promrsio je kroza zube. — Do vraga, čini mi se da ste me nasamarili. Vi ste...

— Jamačno, namagarčio vas je — umiješao se čovjek koji je dolazio od vrata.

Eph Tripp prilazio je polako bliže, ruku spuštenih uz drške svojih revolvera.

— Vi ste, naime, imali posla s kapetanom Conom, najdrskijim kockarom na parnjacima s Mississippija. A ona dvojica uz njega njegove su figure.

Tripp se u međuvremenu zaustavio, spreman da poteže. Njegovi pomagači ustoboličili su se s jedne i druge strane vrata.

Hugare je uzmaknuo korak i počeskao se iza uha.

— Mene da nasamari! — gundao je. — I to kod rocky-pokea! — Pri tom je izvukao revolver i poviknuo: — Ovamo s novcem!

— Dobro — rekao je Con mirno. — Ako se osjećate prevarenim...

Con je pri tom posegnuo u džep, ali ne u onaj u kojemu su bile novčanice.

Trippu to nije promaklo, ali nije bio dovoljno brz za kapetana Cona.

Srebrom ukrašeno oružje za dvoboj ispljunulo je svoj jedini metak, a istoga trenutka zavitalao je Old Nick vinsku bocu prema Hugarevoj glavi.

Mlateći praznim pištoljem oko sebe, Con se ustremio prema vratima.

Tripp je klonuo na koljena, no njegovi pratioci nisu se obazirali na to. Jedan je odmah pucao. Njegov pucanj slijedio je iza Cona drugi. Čovjek se trgnuo i klonuo.

Drugi je pomagač požurio natraške na ulicu. Vani je opalio dvaput a zatim izabrao bijeg.

Con je bacio za njim prazan pištolj, podigao Trippov revolver i okrenuo se.

Iza njega pucao je Rael. U ruci je još imao Hugareovo oružje koje se dimilo. Ali i njemu su klecala koljena. Protivnički metak okrznuo ga je visoko na sljepoočici.

Odl Nick ga je podupro ljevičicom i vukao ga prema vratima. U desnici je držao svoju lovačku nožetinu.

Dok je Con štitio povlačenje, idući natraške prema vratima, ispravljao je svoje mišljenje o džentlmenu kao »capperu«^{*} igrača koji je tražio dobitak. Prije negoli se okrenuo, izvađio je iz rukava jednu kartu i bacio je u lokal.

Bila je to dama s mrljom na poledini.

IV

Ekspedicija koja je tako slavno u lipnju krenula prema Santa Feu nasukala se šest tjedana poslije toga u nepoznatoj divljini, oprostivši se od sreće.

U jednom stampedu izgubljeno je pola volova iz zaprega i gotovo toliko mazgi, da se i

ne govori o dobrim konjima. Komanči su noću odveli također mnogo grla, birajući pri tom ono što je najbolje. Stari ljubitelji konjskog mesa nisu se varali ni u tami. Komanči, koji su karavani neprestano priređivali iznenađenja, zapalili su također preriju, tako da su se osušeni travnjaci pretvorili u plameno more. U utrci sa smrću izgorjelo je nekoliko kola, među njima jedna s municijom i rezervnim oružjem.

Tada se ispred Teksašana ispriječio gorski lanac koji nitko nije poznavao. Neki su mislili da je to Wichita Range, ali nitko nije bio siguran. Karavana se izgubila usred zemlje Komanča i ljudi su morali živjeti od prerijskih pasa, plodova mesquita* i bilo čega što je djelovalo jestivo.

Kod malog izvora postavljen je logor. Nastao je zastoj, voda je kod većine ljudi izazvala probavne teškoće.

Stari general koji je vodio karavanu sazvao je oficire, ali to više nisu bili gizdavci u lijepim uniformama. Okupile su se mršave i izmrcvarene prikaze, bradonje u prnjama.

— Džentlmeni — govorio je general — luđe bi bilo da se vraćamo, negoli da idemo naprijed. Zacijelo smo već negdje u blizini prvih meksičkih naselja. Sastavit ćemo izvidnicu i poslati je da ih nađe. Ona će nam dovesti pomoć i hranu.

Generalov pogled polako je prelazio s oficira na oficira.

— Kapetane Holland — rekao je pribrano — vi ćete vo-

* mesquite — grmolika biljka iz porodice lepirnjača (op. ur.)

diti taj odred. Osamdeset ljudi bit će dovoljno da prijedete zemlju Komanča, možemo li skupiti toliko za borbu sposobnih. Ako se netko od civila želi pridružiti, uzmite ga. S ostatkom ja ostajem ovdje, odlučan da izdržimo dok ne dovedete pomoć.

Toj prethodnici odmah se pridružio Con sa svojim prijateljima, među koje se poodavno ubrajao također Rondo Kissane.

* * *

Jedanaest dana poslije napuštanja logora nije bilo traga naselju. Mnogi su konji bili tako iscrpljeni da su ih jahači morali voditi za uzde. Toga dana morali su zaklati jednu životinju. Više se nije mogla izdržati glad.

Navečer su naišli na meksički ovčarski logor. Pastirima se činilo da im je kucnuo posljednji čas i bilo je potrebno mnogo vremena da se s njima može razgovarati.

Naselja? Da, ima ih, prijeko na zapadu. San Miguel udaljen je stotinjak kilometara, Santa Fe stotinu i pedeset možda malo manje ili malo više.

Teksašani su objasnili gdje se nalazi njihov logor. Dvojica su poznavala taj izvor. Zvao se Quintufue. O, da, postoji prijevoj kojim bi se mogla provući kola. Rijeka na kojoj upravo logoruju zove se Gallinas.

Kapetan Holland odlučio je da se ovdje ulogore i da čekaju dolazak kola. Dva pastira bila su spremna da ga provedu kroz gorje. Nekoliko ljudi treba da odjaše prema San

Miguelu, da nabave hranu i odmorene konje, te da uspostave kontakt s meksičkim vlastima.

Holland je bio svjestan toga kako bi se lako moglo dogoditi da Meksikanci ekspediciju ne shvate kao trgovačkih pothvat, nego kao oružan prodor u svoju zemlju. Ako se zna da je dio Teksašana krenuo s takvim namjerama, meksičkim vlastima to se ne bi smjelo zamjeriti. No u nevolji su takve zamisli utrnule.

Kapetan Dupratt bio je spreman da preuzme poslaničku zadaću. Dodan mu je poručnik McCourtney i moglo se krenuti.

Kissane gurne Cona u rebra.
— Ne bi li pošao i ti? — pitao je. — Htio bih napokon vidjeti nešto što se zove grad. Čeznem za tim da ispružim noge pod pravim pravcatim stolom, da imam u ruci hladan sherry-cobbler i...

— I u drugoj mirisnu havanu — doda Con. — Meni je do toga jednako kao i tebi.

Kako se osim Cona, Nicka i Kissanea nitko nije javio, mogli su se pridružiti. Rael bijaše tako slab da je morao ostati.

Sljedećega poslijepodneva petorica Teksašana naišla su na goniča mazgi. Peon je zamalo umro od straha, no kad se uvjerio da mu nitko ne prijeti, postao je govorljiv. Od ovčara koji su ga prošle noći u žurbi pretekli čuo je da su Teksašani stigli do Rio Gallinasa, a i prije su već jahači bili razglasili kako je teksaška vojska stigla u Novi Meksiko da radi i pljačka. Veliki general Rajimo

obaviješten je o tome još dok je bio u inozemstvu i požurio je u Santa Fe, da mobilizira svoje ljude.

Dupratt mahne goniču da ide dalje i reče McCourtneyju:

— Takvi ljudi uvijek pretjeraju. Malo je uzbuđenja zacijelo bilo, no to je sve.

— Mislim da je u priči ipak bilo više od zrna istine — pripomene Con. — Rajimo nije lud i vjerojatno sudi kako bismo rado pomogli da bude zbačen sa svoga prijestolja.

Dupratt, čovjek koji bijaše uvjeren u svoje sposobnosti, dobaci Conu leden pogled.

— Budem li poželio vaš savjet — rekao je — javit ću se.

Malo poslije ugledali su preko Pecos a neko jedno seoce, koje bi prema pričanju goniča mazgi moralo biti naselje Anton Chico. Kad su prišli blizu, na drugoj je strani odgalopirao Meksikanac naoružan pištoljem, sabljom i kopljem.

* * *

Kad su sutradan Teksašani napuštili selo, upravo pretovareni tortiljama, otkrili su da ih na određenoj udaljenosti prate naoružani jahači.

— Ništa, ništa — tješio se Dupratt. — Razumljivo je da će nas u San Miguelu usput saslušavati. Dakako, lako ćemo te ljude uvjeriti da su naše namjere miroljubive. Moramo poštovati zakone i biti razumni. Drugim riječima — doda Dupratt, pogledavši sumnjičavo Cona i Old Nicka — morao se ponašati kao džentlmeni.

Put je vodio prema sjenovitoj uzvišici iznad doline Pecos a.

Dolje je ostao gradić Cuesta. Uspon bijaše tako strm i loš da su morali sjahati i voditi konje. Na drugoj strani morali su stati i čekati Kissanea, koji je slučajno zaostao.

Tad se odjednom pojavilo stotinjak jahača u neurednim uniformama, sa sabljama, kopljima i starim puščetinama.

Con pogleda na put i zateče Dupratta u jednakoj reakciji. Taj put slagali su se u mišljenju. Prilika za bijeg bila je loša.

Vojnici su se približavali. Na suncu se ljeskalo oružje. Na odsječnu zapovijed zaustavili su se, a zatim se izdvojio jedan oficir.

— Hola, amigos! — doviknuo je. — Dopustite, ja sam kapetan Dimasio Salezar. Na vašu službu!

Taj kapetan Dimasio Salezar djelovao je prijateljski, unatoč orlovskom licu i žmirkavim očima. S nelagodnim osjećajem Con ga je prepoznao kao jednoga od oficira što su bili uz Rajima za dvoboja u St. Louisu. Salezar je dapače bio svjedok.

Con prekriži ruke nadajući se da mu je brada dovoljno narasla, da je dovoljno odrpan i opržen suncem i da je jedva sličan sebi.

Dupratt je odmah počeo pripremljenim govorom. Izvještavao je meksičkoga kapetana o miroljubivim namjerama i svrsi ekspedicije, o nevoljama u koje je zapala, o tome da glavnina logoruje kod izvora Quintufue a prethodnica na Gallinasu. Zatim je izrazio želju da bude što prije primljen kod slavnoga generala Don

Manuela Rajima, vojnoga guvernera divne provincije Novi Meksiko.

Kapetan Salezar se uljudno poklonio. Rekao je da zna cijeliti prijateljske interese Teksašana u Novom Meksiku i Santa Feu, ali prije negoli podu onamo, morali bi predati oružje. Dakako, to je formalnost, rekao je uz smiješak ispričavanja, ali takvi su propisi. Njemu je žao što je tako, ali senjores i sami znaju da se u tuđu zemlju ne smije unositi oružje, da je tako u svim civiliziranim sredinama, zar ne? Stranci predaju svoje oružje na čuvanje. Samo je po sebi razumljivo da je to ujedno najbolji dokaz njihovih miroljubivih namjera.

Opće držanje Salezarovo i njegova ljubaznost odmah su uvjerili Dupratta da valja poslušati zahtjev. Vojnici kapetana Salezara prilazili su opušteno i Dupratt uzvрати naklon.

— Razumljivo — rekao je — mi poštujemo zakone vaše zemlje. Džentlmeni — obratio se svojim Teksašanima — predat ćemo oružje. Sve je to potpuno ispravno.

— Da? — promrmlja Con.

Dupratt ga je mračno odmjerio.

— Zapovijedam da predate oružje! — rekao je.

Dupratt se bez oklijevanja razoružao. McCourtney ga je slijedio, premda očito nevoljko.

Kapetan Salazer preuze oružje, ispričavajući se smiješkom, i doda ga jednom od vojnika.

Con je predao svoje koltove i karabin.

Kad se u Salezarovim smeđim rukama našla također hawkins-rifle staroga Nicka, držanje Meksikanca odjednom se promijenilo. Smiješak je nestao, ljubazan ton prešao je u zapovijed:

— Vežite zarobljenike!

Nekoliko je vojnika istupilo. Drugi su upozoravali na nešto na brdu.

Gore se pojavio Rondo Kissane. Salezar promrsi psovku i ponovo izda zapovijed. Pola njegova odreda s narednikom na čelu pojurilo je prema mjestu gdje se bio zaustavio Rondo Kissane.

Kissane se okrenuo i dao u trk.

Nečija ruka uhvatila je Cona za crnu bradu i trgnula mu glavu. Pred sobom je ugledao uske oči kapetana Salezara.

Salezar se smješкао sasvim drukčije negoli dotad: podrugljivo i slavodobitno.

— Moj je vid dobar, prijatelju, pamćenje još bolje — govorio je Meksikanac. — General Rajimo bit će radostan kad vas ugleda među zarobljenicima, vrlo radostan, kapetane Connegan!

* * *

Prohladnu noć u prljavom malom zatvoru San Miguela pomalo je skrivalo jutro. Con se protegnuo i ogledao za svojim drugarima. I oni bijahu budni. Drhturili su. Upala i prljava lica u tom su svitanju djelovala kao da su utvare.

Meksikanci su ih dognali vezane i u brzom hodu. Put od Cueste do San Miguela potpuno ih je iscrpio.

— Tko zna je li im Rondo pobjegao? — pitao je Con sebe i ostale. — Ako je uspio stići do logora na Gallinasu, možda će nas izvući.

Čitav dan proveli su osluškujući i u nadi. No ni najbolje uho nije moglo čuti galop konja, još manje stare dobre ratničke povike Teksašan. Kako su čuli, Salezar je odjahao prije nekoliko sati k Rajimu po nove naloge.

Sunce se spuštalo za brda kad se izdaleka začula neka buka. Poslije se to pretvorilo u topot konjskih kopita. Vojnici su se počeli pripremati. Javile su se trube, zatim kopita na ulici.

Con je gledao kroz prozor.

— Momci — rekao je — izgubili smo! Stari Rondo nikad nije imao dovoljno mlade noge. Ako bi vas to radovalo, možete pogledati velikoga i slavnoga generala Rajima, proklet da je!

Deset minuta poslije dolaska regularne jedinice počele su u zatvoru odjekivati zapovjedi i zatvorenici su izvedeni van. Mračno narednikovo držanje odvratilo ih je od toga da išta zapitkuju. Regularni vojnici postrojili su se na trgu, jednako smrknuti i hladni. Smračio se i Dupratt. Neprestano je vlažio osušene usnice.

Za postavljanja okova Dupratt je protestirao i uzbuđeno tražio da bude primljen kod guvernera Rajima, ali ništa nije pomagalo. Na vratima i prozorima gurale su se žene i djevojke, kršeći zdvojno ruke. Muškarci također nisu djelovali osvetoljubivo ili zadovoljno. Čini se da između Raji-

movih vojnika i civilnog pučanstva nije vladala ljubav.

Zatvorenicima je prišao mlad svećenik ozbiljna lica.

— Senjores — rekao je meko — jedan od vas mora otići u vječnost. Sad će ga dovesti. Umrijet će zato što se opirao hapšenju. Takva je zapovijed generala Rajima.

Vojnici su upravo dovodili vezana čovjeka. Teturao je. Lice mu je krvarilo s rane zadane sabljom. Prepoznavši ga, Con je opsovao.

— Rondo!

Rondo Kissane okrene glavu. Smogao je čak grčevit smijesak.

— Con, ispadam iz igre! — rekao je. — Nekoliko njih poginulo je prije mene, no nisam u blizini imao čovjeka koji bi mogao biti capper. A ostao sam također bez karte.

— So long, Rondo! — reče Con. — Nabavi koju ondje dolje prije negoli stignem za tobom.

Vojnici su odgurali Ronda k zidu neke zgrade nalik na kasarnu i prisilili ga da se spusti na koljena. Šestorica su se postavila iza njega. Puške su podignute. Kaplar je izdao zapovijed...

— Džentlmeni, vidjeli ste što može prouzročiti opiranje — govorio je nečiji šuplji glas.

Con se okrenuo. General Rajimo stajao je među vratnicama prigratka koji kao da je bio stražarnica. Ustobočio se ovdje u dugom plavom ogrtaču ispod kojega su virile ulaštene čizme. Njegovo tamno i puno lice djelovalo je bezizražajno. Samo je ispod teških očnih

kapaka svjetlucaao paklenski žar.

Zao pogled mirovao je na Conu.

— Dovedite mi ovoga! — zapovijedao je

Dva vojnika odgurala su Cona do generala. Rajimo ih je propustio pokraj sebe i okrenuo se.

Con je mislio na dvoboj u St. Louisu i na Peregrininoga zlatnog Kupida kojega je umjesto olovnoga metka poslao u Rajimovo rame.

Ogorčen strijeljanjem Kissanea, Con je upitao podrugljivo:

— Pitate li možda od kakve ozljede, ekselencijo?

Rajimo tamno lice bilo je ponovo bezizražajno, izuzevši oči koje su neprestano promatrale Cona.

— Čini mi se — reče Con kad nije dobio odgovor — kako očekujete da padnem na koljena i da molim za svoj život. Ili biste radije da se održi drugi dvoboj?

Na Rajimovu licu ponovo nije bilo ničega. Taj put odgovorio je opušteno:

— Senjor, ne ubijam one koje mrzim. Smrt nije ništa drugo negoli nekovrstan san. Zašto da darujem takvu milost čovjeku koji... — General zatvori usta kao da se bojao prevelike rječitosti. Tek poslije duge šutnje nastavio je: — Ići ćete sa mnom do logora Gallinas i do izvora Quintufue. Potvrdit ćete svojim teksaškim zemljacima da je sve dobro, da prema našim meksičkim zakonima moraju predati oružje, prije...

Con se nasmijao Rajimu u lice.

— Aha, htjeli biste od mene stvoriti izdajicu! Neće ići, hombre! Što se mene tiče, možete me odmah postaviti pred zid, ili učinite nešto drugo, što ste već za mene smislili u svojoj glavurdi.

Rajimo je zapucketao prstima i prišao je narednik.

— Dajte mu teške lance! — zapovjedio je. — Oduzmite mu kaput, košulju i čizme. Kad se vratim, dobit ćete nove zapovijedi.

Narednik izgura Cona. Rajimo je ispalio još jednu strijelu:

— S užitkom ću promatrati, senjor, kad budete učili prosjačiti!

Con okrene glavu.

— To ste naučili od oca Yaguija, mješance, je li?

Taj put odgovorilo mu je od bijesa iskrivljeno diktatorovo lice. Bilo je poznato da Rajimo najvećom sramotom drži to što u sebi ima indijanske krvi. Nataknuti to u njegovoj prisutnosti bilo je ravno samoubojstvu.

Dva sata nakon toga bio je Con vraćen u zatvor, okovan lancima i samo u hlačama. McCartney iznenadio se tim barbarstvom. Old Nick zaogrnuo se mračnom šutnjom.

— Gdje je Dupratt? — upitao je Con.

— Blebeće s Rajimom — odgovorio je McCartney. — Možda urazumi toga ludaka.

Poprilično je vremena prošlo prije negoli su četiri vojnika dovela Dupratta.

— Sad će biti sve dobro — govorio je glasom kao da mu se vratilo prijašnje samopouzdanje. — General Rajimo

jamči da se nijedan član ekspedicije, osim Connegana, ne mora ničega bojati. Ići ću s njim u logor Gallinas i objasniti našim drugovima zašto moraju predati oružje prije...

— Sto? — uletio mu u riječ Connegan. — Prokleti ludače, nije vam bila dovoljna jedna puka? Ja sam odbio tu prijavu ponudu.

— Vi podmećete generalu krive namjere — reče Dupratt zajedljivo. — Ja sam ga uspio uvjeriti da smo miroljubiva ekspedicija, i ništa drugo. Dakako, on ne može dopustiti da u njegovu provinciju uđe naoružana karavana. U takvu slučaju sam bi se ogriješio o meksičke zakone. Prema tome, podupirem ga kao službeni posrednik i...

— Kao službeni izdajnik! — zarežao je Con. — Poslije svega što nam se dogodilo ne vjerujete valjda u te svoje brbljarije.

— To ne možete učiniti! — dobacio je uzrujano McCourtney.

— Podsjećam vas — nastavio je Dupratt — da sam vaš pretpostavljeni. Osim toga, jedini od prisutnih dobro procjenjujem položaj. Ekspedicija je nemoćna. Nedostaje joj baruta i olova, hrane i konja. Ljudi gladuju i bolesni su. Prema tome, potrebno je da se generalu ne stvaraju teškoće. O njemu ovisi pomoć. Zato krećem odmah s njim.

— Meni se čini da ćete ostati ovdje, i to kao leš! — viknuo je Con i skočio da udari lancima Dupratta.

Dupratt je odskočio među vojnike. Prije negoli je mogao

pokušati još jednom, puščana cijev zabila se u Conov trbuh tako da je zateturao natraške i počeo se boriti za zrak.

* * *

Duprat je uspio nagovoriti ljude na Gallinasu da predaju oružje. Sat nakon toga gonili su ih meksički vojnici kao stoku prema San Miguelu. Dupratt bijaše nestao. Većina je držala da se dao u bijeg kad je vidio što je učinio. Con je bio uvjeren da ga je Rajimo dao ustrijeliti čim mu više nisu bile potrebne njegove izdajničke usluge.

Kod izvora Quintufue bilo je drukčije. Ondje su danima Komanči opsjedali Teksašane i oni su ih odbijali. Kad im je počela nestajati municija i kad im se činilo da je došao kraj, pojavio se Rajimo s tisućom svojih konjanika. Teksašani su ih oduševljeno pozdravili kao spasioce. Meksikancima je bilo lako prikazati dolazak kao pomoć. Ljudi su bez oklijevanja predavali prazno oružje. Tek poslije postali su svjesni toga da su sad Rajimovi zarobljenici i da on njihov tovar smatra svojim plijenom.

San Miguel bio je prepun zatvorenika. Širile su se glasine da Rajimo namjerava prirediti masovno smaknuće, kako bi proslavio veliku pobjedu. No kad su svi istjerani na trg, ustanovilo se da to nije priprema za pokolj nego za dugo pješaćenje do Mexico Cityja, udaljenoga oko trista kilometara.

Kapetan Michael Connegan doživio je jadno zadovoljstvo što je njegov neobičan dvoboj

u St. Luisu drugi put spasio njega i njegove drugove.

Na putu iz logora Quintufue Rajimo se onesvijestio i pao s konja. Spopala ga je groznica i upravo su ga prevozili u Santa Fe. Zbog zagonetne ozljede ramena nije mogao podnijeti dugo jahanje, a pad s konja ponajmanje je poboljšao njegovo stanje. Civilne vlasti u Santa Feu, koje su malo kad imale priliku da nešto odluče bez miješanja vojnoga guvernera, požurile su i vijeće je odlučilo da ne odobrava masovno ubijanje. Tako Don Chavez nije bilo teško da se odluči kako će Teksašani biti predani meksičkoj saveznoj vladi kao ratni zarobljenici.

Tri tjedna bila je duga kolona zarobljenika na putu. Konjaničkim stražama zapovijedao je kapetan Salezar. Njegova je taktika bila da se ljudi iscrpe dugim marševima, oskudnom prehranom i nespavanjem, tako da nitko nema volje za bijeg ili stvaranje bilo kakvih neprilika. Noćilo se uvijek ondje gdje su zarobljenici popadali od umora.

Rael je bio sve nemoćniji. Cona je osobito zabrinjavalo njegovo suno kašljanje. Unatoč svojim okovima neprestano mu je pomagao.

Te noći Realov kašalj bio je takav da Con nije mogao zaspati. Ležao je i žmirio kad mu je nečiji promukao glas šapnuo u uho:

– Smotaj pokrivač oko lanaca, Con, bježimo!

Bio je to Old Nick Gentry.

– Ujutro bi bilo kasno. Ulazimo u smrtonosnu pustinju. Mnogo više od sto kilometara neće biti vode. Dakle, dodi!

Con se trgnuo, no odmah je stao.

– Do vraga, kamo možemo krenuti? – pitao je.

– San Andres. Samo tridesetak kilometara. Zemlja Apaša. Ne zaboravi da sam bio oženjen u tom plemenu i da se mogu dobro snaći. Danas je našu kolonu propustio poglavica s kojim sam bio u lovovima. Prepoznao me. Prema tome, neće nas skalpirati. Svakako, ja bih riskirao. Većina stražara spava. Dakle?

Bila je to zamamljiva prilika. Old Nick poznavao se s Indijancima i sporazumijevao se s njima kao malo koji bijeli čovjek. Sutra prilike više neće biti. Odnijet će je pustinja, Ali...

– Što će biti s Raelom? – pitao je Con.

Old Nick je slegnuo ramenima.

– Preslab je za bijeg. Čim opaze da smo nestali, gonit će nas.

Con je pognuo glavu. Kad ju je podigao, rekao je:

– Ne mogu ga ostaviti na cjedilu. Nick, možeš me nazvati ludakom, ali ne mogu...

Nick se provlačio između dvojice zaspalih stražara. Nekoliko minuta nakon toga Con je vidio kako nestaje u noći.

Uspio je, makar zasad, mislio je promatrajući lance na nogama, tabani kojih su bili debeli poput potplata.

Planuo je hitac i redovi zarobljenika uznemirili su se. Teturavi kosturi krenuli su natraške, gdje ih je zadržao kapetan Salezar s nekoliko podoficira.

— Odrežite mu ušesa i ostavite ga pokraj puta! — zapovijedio je Salezar i ubacio metak u cijev.

Bio je to drugi čovjek koji je toga tjedna ustrijeljen zato što više nije mogao hodati, što je Salezar nazivao neposlušnošću. Njegova će ušesa služiti kod Rajima kao dokaz da oni koji nedostaju nisu pobjegli.

Kolona je prešla pustinju. Zarobljenici su teturali i glavinjali plicakom Rija Grande. Bili su sada u provinciji Chihuahua, udaljeni pet kilometara od meksičkoga grada El Paso del Norte.

Rael je neprestano kašljao, teturajući među zaostalima. Con je, kao i uvijek, bio uz njega. Taj put nije mogao spriječiti da Rael padne.

Salezar je odmah prišao, sa zapetim oružjem u ruci. Con ga je promatrao iskešenih zubi, poput gladnoga vuka.

— Prokleta kopile! Ubojica! — mrmljao je mučeći se da Raela uspravi na noge.

Rael je postao živi kostur, ali nikad nije bio osobito tezak. Ipak je čovjeku u lancima bilo teško da ga podigne. Con je morao upotrijebiti svu snagu što ju je mogao prikupiti. Osovivši ga, podržavao ga je desnom rukom.

— Dalje, prijatelju, uspjeh ćeš! — govorio je.

Salezar zakoči oružje i ispruži vrat. Pojavila se, naime, kočija s uniformiranim pratiočima odredom konjanika.

Kočija se zaustavila u Salezaroj blizini. Conov pogled puzio je preko konja s kitičastim ukrasima na oglavinama do teškoga zlatnog monograma na vratima: jedan veliki R, dakle Rajimo.

— Kapetane, zašto niste ove pse vezali po četvoricu, kako je bilo zapovijedeno? — pitao je zajedljiv glas iz kola. — Previše ste popustljivi!

Vukući Raela, zapravo noseći ga napola, Con je išao dalje sve dok nije mogao vidjeti Rajimovo tamno lice. Trenutak poslije toga ustanovio je da pokraj tiranina sjedi Don Jose Chavez y Salomain, a na suprotnom sjedalu Peregrina, blijeda ali zavodljivija negoli ikad.

Cona je obuzimala želja da te ljude ispsuje, no istodobno mu je to zabranjivao drugi unutrašnji glas.

Taj glas upozoravao ga je osobito na Peregrinu, iako se nije moglo znati da ona ispod širokoga ogrtača ima revolver kojim bi ustrijelila Rajima ako bi htio ostvariti prijetnju što ju je neprestano ponavljao: naredit će da ubiju Connegana čim sustignu kolonu zarobljenika. Taj čovjek stajao je sad pred njom napola gol, bos i u lancima, izglednjela zvijer koja podržava drugu prikazu.

Salezar je prišao kočiji i salutirao.

— Generale — rekao je — ako ih vežemo zajedno, ne mogu marširati. — Ali ovoga

jednoga držim u lancima, kao...

— Neće mu više biti potrebiti — prekinuo ga je Rajimo. — Dajte mi svoj pištolj i dovedite ga ovamo.

Umiješao se Don Chavez.

— Moram vas podsjetiti, Don Manuele — mrmljao je — da smo prešli Rio Grande i da se nalazimo u vojnom okrugu El Paso del Norte, u kojemu je komandant general Vigil. On bi vrlo loše primio vijest da...

Rajimo ga je ljutiti ošinio pogledom.

— Nemojte previše iskušavati moje strpljenje, Don Jose! Dovoljno ste me razljutili kad ste se miješali u moj posao dok sam ležao u vrućici. Ovaj je čovjek odživio svoje i gotovo!

Na generalovu čelu nadule su se žile. Lice koje inače nije odavalo ništa osim željeznoga samosvladavanja grčilo se. Bolovi u ramenu nisu prestajali. Stanje je bilo sve gore i Rajimo je poduzeo dugo putovanje u Mexico City da bi došao u ruke najboljih liječnika što ih zemlja ima. Don Chavez ga je pratio jer mu je to naredeno. Naime, Rajimo nije nikome vjerovao. Vlasti u Novom Meksiku dočepao se izdavši prijatelja guvernera. Dok je on bio odsutan, Rajimo je podigao pobunu protiv njega. U taktiku meksičke vlade s predsjednikom Santom Annom išlo je da se upravljanje provincijama prepušta uvijek najjačemu. Tko dopusti da mu se tron poljulja, ne vrijedi ništa. Zato je Santa Anna tad za guvernera postavio Rajima. Tako cijenjenoga i moglo bi se reći popu-

larnog čovjeka kao što je don Chavez, Rajimo nikad ne bi ostavio u Santa Feu ako sam nije kod kuće. Kao predsjednik civilnih vlasti mogao bi Chavez pokušati da iskoristi priliku.

Što se Peregrine tiče, ona je bila uza svoga staratelja.

Con pusti Raela da polako klizne na zemlju. Kad se uspravo, Salezar ga je uhvatio za lanac da ga privede kočiji. Con ga je istrgnuo iz Salezarove ruke i prišao kočiji sam. Uspjelo mu je dapače da u koraku pokaže trag nekadašnje čilosti. Podigao je glavu s raskuštranom kosom i koračao je ponosno. Nizašto ne bi tim ljudima pokazao je li slomljen i može li se to uopće dogoditi.

Tek kad je bio na pet koraka do kočije, Con je opazio u Rajimovoj ruci Salezarov pištolj.

Don Chavez mu je istrgnuo oružje.

— Don Manuel, ne mogu sjediti i promatrati ubojstvo! — govorio je uzbuđeno. — Ovaj je čovjek nenaoružan zarobljenik a ne razbojnik izvan zakona!

Na trenutak se činilo kao da će Rajimo prsnuti od bijesa. Užarene oči samo što nisu ispale iz šupljina. Tek kad su se iz daljine začule trube, odvratio je Rajimo pogled od Don Chaveza. Iz smjera El Passa del Norte dolazio je odred konjice. Oružje jahača svjetlucalo se na suncu.

— Dolazi general Vigil da preuzme zarobljenike koji se nalaze na njegovu području — reče don Chavez mirno. — Uštedio sam vam veliku neprikladu, Don Manuel. General Vigil loše bi primio vaš postupak,

a ionako ga ne možete ubrajati među prijatelje.

Rajimo je provirio van, okrenuo se i rekao:

— Smatrajte se uhapšenim!

Don Chavez je ustao, poklonio se i hladnoga držanja izašao iz kočije. Peregrina se nije obazirala na Rajimov znak da ostane i pošla je za ujakom. Držeći u ruci malu torbu, išla je uspravne glave prema Conu.

— Ja, ja... — počela je, no nije uspijevala ništa reći.

Naslونivši ga prema Rajimu, spustila je pred Cona torbicu i kazala:

— Malo okrepe!

— Nisam prosjak — uzvratio je Con. — Od vas zaista ne bih tražio dobročinstvo. Neka račun bude otvoren. Jednoga dana naplatit ću ga kako umijem. A platit ćete do zadnjega centa. Kunem vam se!

U Peregrininim očima borilo se suosjećanje i ljutnja.

Iz kočije je doprla čudna mješavina zapovijedi, ispričavanja i prijetecęga bijesa.

— Don Jose, da vi i vaša nećakinja udete u moja kola. Bila me obuzela ljutnja. Ne mogu dopustiti da se vaša nećakinja bavi ovim teksaškim psom, a čini mi se da ste nad njom izgubili kontrolu.

Ne popustivši u ponosnu držanju, Chavez je poveo djevojku prema kolima i pomogao joj da se popne. Rajimo je dreknuo zapovijed i livrirani kočijaš potjerao je konje. U stanovitaj udaljenosti s jedne i druge strane jahali su pratioci.

Kako ga Peregrina nije mogla vidjeti, Con popusti u ponosu i požuri s torbicom k Raelu, koji je upravo sjeo.

— Gle, prijatelju! — reće izdiviši šaku kolaća. — Hajde, jedi! Oh, do bijesa, što je to — gundao je Con. — Rael, pogledaj, boca šerija!

Sjena je pala preko obojice.

— Prokleti kradljivi kojote, daj mi torbu! — čegrtao je Salezar.

Kad se Con pognuto pridi-gao, Salezar je odskočio i posegnuo za oružjem. Bubnjiće mu je razdirao urlik sličan glasu vučice koja brani posljednje mladunčę.

* * *

Kolona je marširala dalje. Rajimova kneževska ekipaža bila je ponovo zastala. Jedan jahač galopirao je natrag.

— Njegova ekscelencija ima nove zapovijedi, kapetan Salezar — rekao je konjanik.

Salezar je promrsio psovku, uzjahao i otišao s glasnikom prema kočiji.

Con se ponovo spustio na koljena i počeo s Raelom jesti i piti.

Salezar je dobio od Rajima zapovijed da u Mexico Cityju od zarobljenika u lancima ne želi vidjeti ništa drugo osim odrezana ušesa. Kapetan je salutirao bezizražajna lica i požurio natrag.

U međuvremenu je alkohol izgladnjelim i izmučenim zarobljenicima pao kao sjekira za vrat. Rael je ležao onesviješten a Con je vidio dva Salezara.

— Dizite se! — vikao je kapetan.

Con je drmao Raela, ali bez ikakvoga učinka.

– Spava, neka ostane – rekao je Con. – Ili što biste vi činili u takvu slučaju, feldmarsale Salcy?

Pri tom je Con odmjeravao kapetana pijanim i podrugljivim pogledom.

Salezar je izvukao sablju i pognao konja bliže.

– Mrtav je, ali njegove uši stići će u grad!

Con se uspravio.

– Što? Kućkin sine...

Con je skočio kao ris. Sablja nije pomogla u sudaru s teškim lancem kojim su mu bile vezane ruke. Con je udarao dok Salezar nije pao sa sedla. Konj je divljao bez cilja i onda pojurio prema Riju Grande vukući Salezara čija se noga mamuzama zaglavila u stremenu. Životinja je nekoliko puta naglo stala i pokušavala se nogama osloboditi tereta koji ju je smetao.

Con je to promatrao žalosnim pogledom. Žalosnim zato što mu je izmakao konj.

On i Real ostali su sami. Kolona je otišla. Rajimova ekipaža nestala je u oblaku prašine. Salezar više nije mogao učiniti ništa čak ni za svoj pogreb.

Kad bih samo imao konja, mislio je Con.

Doduše, do Teksasa bi valjalo prijeći oko tisuću i pol kilometara. Tisuću i pol kilometara do Teksasa... Conu se činilo da tako počinje jedna pjesma koju je nekad pjevao.

Konj neće optrčati svijet, mislio je Con. Zastat će makar na Riju Grande.

Con je podigao Raela i počeo hodati. Išao je prema rijeci,

ondje gdje je voda i možda konj.

Tisuću i pol kilometara do Teksasa!

* * *

Real je u Conovim rukama počeo povraćati. Njegov želudac nije mogao podnijeti teške slatkiše i alkohol. Con se također nije osjećao mnogo bolje.

Umorivši se, spustio se Con na koljena. Spustio je druga na tlo i legao pokraj njega.

Kad je poslije nekoga vremena otvorio oči, nije ga uzbuđivalo to što se oko njega vila prašina i što su ga okružili ja-hači.

– Diži se i hodaj! – vikao je netko.

– Ta dvojica ne mogu – javio se drugi glas. – Neka dvojica od vas sjašu i uzmu ih na konje. Ostali idu dalje u potragu za kapetanom!

* * *

General Gustavo Vigil, komandant vojnoga okruga El Paso, obišao je u kasarni zarobljenike.

– Oficiri i civili neka istupe i neka se predstave – zahtijevao je bezizražajnoga lica.

Ako već ne mogu istupiti kao džentlmen, mogu kao oficir, mislio je Con sjetivši se svoga kapetanskoga čina u tek-saškoj vojsci. No naposljetku je radije ostao u pozadini.

General Vigil razmijenio je naklone s oficirima, zatim je rekao:

– General Rajimo izrazio je želju da komandu nad vama zadrži njegova jedinica s kapetanom Salezarom. Ali general je oputovao a kapetan Salezar nađen je mrtav. Preostaje mi samo da vas preuzmem. Zasad

ćete dakle biti pod mojom komandom, to jest dok vas ne preдам nadležnim vlastima u glavnom gradu. Jeste li razumjeli, džentlmeni?

Na bradatom Vigilovom licu vidio se neki izraz koji je bilo teško protumačiti.

— Što se tiče postupka s vama — nastavio je general — držat ću se metode koja će se odmah primijeniti. Vi ste Teksašani, džentlemni. Možda bi vas moglo zanimati da sam se borio protiv vaše armije kod Jacinta. Bio sam tad pukovnik pod komandom Sante Anne.* Bio sam ranjen i zarobljen s dvojicom svojih štapskih oficira.

Teksašanima je zapela slina u grlu. Bojali su se da ne mogu očekivati ništa dobro.

Ali činilo se da je general utonio u uspomene što nisu morale biti loše.

— Teksašanin koji nas je zarobio bio je mlad konjički oficir. Uporno nas je gonio dva dana poslije bitke. Kad nas je vodio sa sobom, učio nas je jednu kartašku igru, na kraju koje nas je dobio zajedno sa sedlima i mamuzama. Poslije nas je odveo u Galveston, pribavio nam je najbolju moguću opskrbu i smještaj u hotelu. Platilo je također naše račune.

Conu se činilo kako je kucnuo čas da se javi.

— Krivo, generale! — doviknuo je. — Poslije sam poslao račun teksaškoj vladi i napustio vojsku prije negoli si mi to mogli naplatiti.

Iznenadeni general pošao je prema tom glasu. Con je istupio iz zarobljeničkih redova.

— Amigo! — rekao je general sjajnih obraza. — Tako smo se, eto, ponovo sreli! — Stisnuvši Conovu okovanu ruku, nastavio je: — Zašto ste u lancima?

— Rajimova volja — promrmlja Con potihom.

— Skinut će vam to na moju odgovornost — general će bez oklijevanja. — Nikad nisam bio za to da se ljudi okivaju. Osim toga, pravi protivnik može to upotrijebiti kao oružje — dodao je tako da ga čuje samo Con.

VI

Zima se povlačila. Proljetno sunce počelo je smješkati se Mexico Cityju.

Ali u zatvoru Santiago nije bilo proljetnoga raspoloženja. Poslije minulih mjeseci kod Teksašana se rasplinula nada da će biti oslobođeni. Predsjednik Santa Anna obznanio je da će biti pobijeni budu li Tekšašani ponovo nešto slično poduzeli protiv meksičkih vlasti i vladavine u Novom Meksiku. Tako su zarobljenici postali taoci a vrijeme otpuštanja neodređeno i nesigurno.

Zatvor je jednom služio kao samostan i nešto redovnika još je živjelo na drugom katu jednoga krila. Ostali dijelovi služili su kao kasarna i kao zatvor.

Con je gledao kroz rešetke zajedničke sobe i razmišljao. Znao je da se ovdje u glavnom gradu nalazi Peregrina, jednako kao i Don Chavez i Rajimo. Čuo je da se previšnji

* Santa Anna Antonio Lopez de 1795 – 1876 – meksički general i tri puta predsjednik. Ratovao je protiv Teksasa (op. ur.)

vojni guverner podvrgao operaciji ramena, da je ozdravio i preuzeo svoju službu u Santa Feu, odnosno da će je nastupiti čim se sjeverni prijelazi oslobode od snijega.

Pri tom je Con dodirnuo u džepu hlaća malen predmet koji mu je još prije nekoliko tjedana tajno donio mlad oficir zatvorske straže, poručnik Navarro.

— Imam poruku za vas — šaptao je Navarro. — Od jedne mlade, otmjene dame. »Ako je splasnula drskost«, glasi poruka, »i ako ste počeli čeznuti za ljubavlju, vratite ovaj znak na jednak način kao što je dostavljen.«

Znak bijaše mali zlatni Kupido, sada grdno unakažen, slomljenih krila i s izobličnim smiješkom na putenu licu.

Liječnici su dakle izvadili »metak« iz Rajimova ramena i Peregrina ga je dobila natrag, mislio je Con. A sad... Sad ona misli da će joj Kupido donijeti poruku o poniznosti i molbi za pomoć.

— Radije ću krepiti u ovoj rupi — promrsio je Con.

* * *

Rael se nije oporavljao. Bilo mu je sve gore i uskoro je umro na Conovim rukama.

Tjedan dana poslije toga Con je vidio Peregrinu. Niti ju je što molio, niti je dao bilo kakav znak da bi prihvatio pomoć. Došla je noću, zaslonjena lica, i čekala ga u ćeliji za neposlušne, u koju ju je uveo Navarro.

Kad je odgrnula koprenu, pokazala je Conu kako se

može svladati. Prvo pitanje bilo je također iznenađenje koje nije očekivao:

— Odlučili ste da svom ponosu žrtvujete sve svoje drugove?

— Kako to mislite?

— Tako da su zbog vas još zatvoreni. Sjedinjene Države i vlade drugih zemalja uzalud su protestirale. General Rajimo ima utjecaja kod predsjednika Sante Anne i uporno zahtijeva da se ne otpusti nijedan Teksašanin. Njegove razloge zacijelo možete dokučiti.

Con kimne.

— On je dakle pri tom da svi propadnemo u zatvoru, kako bi bio siguran da je to ujedno moja sudbina. Zaista ste zaručeni s finim čovjekom.

Peregrina nije izbjegavala Conov prodoran pogled.

— Naše su zaruke raskinute. Ujak više nije zahtijevao da se održe, i to me usrećilo. Nikad se nisam namjeravala udati za Rajima. Kad je saznao što ste mu ispalili u rame, htio je poludjeti od bijesa. — Peregrina se smješkala, kao da je to rađuje. — Tad je bilo lako raskinuti zaruke. Ali to ne mijenja položaj o komemu sam kojemu govorila. Dok budete živi, Rajimo će se svim sredstvima boriti protiv otpuštanja vaših drugova.

Rael više nije bio živ i Con bi odbio pomoć zaista zbog osobnog ponosa. No morao je misliti na živote i slobodu ljudi s kojima je išao u Santa Fe i dospio u zatvor. Opustivši pesnice, rekao je:

— Pobjedili ste! Mislite na Navarra kao pomoćnika u bijegu?

Peregrina zaniječe glavom.

— Ne. On je lakouman i zagrezao u dugovima, no i u takvim prilikama zna za mjeru. Redovnici će doći u ćelije da se zatvorenicima služi misa. Priredit će se također fiesta u čast sveca čiji je dan. Sad je travanj. Sljedeći je blagdan na dan...

— Kako bi bilo sa slavnim dvadeset prvim? — prekinuo ju je sa smiješkom Con. — Najprimjereniji bi bio dan kad se slavi omiljeni teksaški blagdan.

— To bi bio?

— Dan bitke kod San Jacinta — reče Con. — Za dva dana

* * *

Redovnici su se iznenadili kad su čuli da stranci žele proslaviti dan nacionalnoga sveca. Mogli su ga dapače vidjeti, jer jedan je zatvorenik pribavio boje i na zidu zatvorske sobe umjetnički izradio sliku teksaškoga generala osloboditelja Sama Houstona, dakako u halji i sa svetačkim krugom oko glave. U toj aureoli bila je petokraka zvijezda, teksaški znak.

Prijatelji Tekšašana pobrinuli su se da fiesta uspije. Zabavu nisu htjeli propustiti ni slobodni stražari, a isto tako ni redovnici i sam mrzovoljni komandant.

Kad su zatvorenici raznježili stražare tako što su zajedno pjevali o žutoj teksaškoj ruži, umjereniji redovnici počeli su ustajati i pomalo se opraštati.

U skrivenom kutku Con je, zaštićen zidom drugova, zamijenio svoje prnje redovničkom

haljom i dostojanstveno se pridružio onima koji su se povlačili. Iza leđa komandanta bili su stražari na vratima obilato posluženi pićem i propuštañ su redovnike ne pogledavši valjano nijednoga. Otvorili su vrata i time kao da su obavili svoj posao.

U zatvorskom dvorištu muvalo se više vojnika. Nisu imali posla, jednostavno su vrebali priliku da s bogatoga stola i njih dopadne koji zalogaj i piće. Kad je fiesta, neka je fiesta! A gutljaj među povlaštenima uvijek je krepak.

Redovnici su tiho i neupadljivo nestajali u tami između zatvorskih građevina. Con se morao truditi da ih prati. Kad se spotaknuo na kamenim stubama, znao je da je krenuo tako reći u posljednjem trenutku. Inače bi ostao nemoćan u zatvoru.

Prije negoli će se početi penjati stubištem, čekao je da se izgube redovnici ispred njega.

Kad je krenuo, činilo mu se da zaglušujuće odjekuje njegovi koraci. Činilo mu se i to da diše previše glasno.

Kad je stigao na vrhu, našao se na galeriji iznad visokoga zida. Lijevo se išlo prema redovničkim ćelijama, desno su sjala svjetla Mecixo Cityja. Od njih ga nije dijelilo ništa osim zida i skoka u popriličnu dubinu.

Con se tiho popeo na ogradni zid.

Ispod njega bila je ulica, tiha i napuštena u taj kasni sat, ako se izuzme fijaker koji je stajao u blizini, kao da ga je kočijaš napustio i zaboravio.

Con se ovjesio rukama niza zid, pribrao se i pustio da padne. Mekanih koljena dodirnuo je ulicu i pao na bok. Otkotrljao se u stranu i uhvatio dah.

– Coche, senjor! – javio se tiho nečiji glas. – El coche, kočija, možemo!

Con se okrenuo. Kočijaš kao da je izniknuo iz zemlje i domahivao mu. Ispod malo zabačenoga sombrera naziralo se tamno lice.

Kad je za sobom zalupio vrata kočije, Con je htio odmah skinuti nespretnu redovničku halju kako bi bio spreman za trk ili borbu.

U kočiji je bio jedan putnik, čovjek mršava lica i upalih očiju. Na koljenima je držao revolver.

– Hajde, senjor, moramo požuriti – govorio je neznamac.

Oružje nije bilo upereno u Cona i njega podide osjećaj kakav doživljavaju profesionalni kartaši kad više nitko ne zna što se može dogoditi, kad se čovjek jednako nada dobru izlu.

Kočijaš je skočio na desnu mazgu, kako je u zemlji uobičajeno, i traljavo vozilo odmah je krenulo. Kad su prešli dva zavoja, pridružila su im se dva jahača, jedan s jedne a drugi s druge strane. Ali nitko ni s kim nije razmijenio ni jednu jedinu riječ.

Skrećući lijevo i desno, kočija je napredovala izbjegavajući središte grada. Jahači u pratnji su nestajali i pojavljivali se ponovo. Jednom su odjurili naprijed dajući kočijašu znak da skrene u sporednu ulicu, jedva dovoljno široku da vozilo prođe. Ovdje je kočijaš stao. Pratioci su sjahali. Con je opazio da u rukama imaju spremne karabine. Susjednom, širom ulicom projahao je odred konjanika, ne zavirujući

nikamo. Topot konjskih kopita nije još zamro kad je kočija krenula dalje. Izviđači kao da su joj krčili put.

Uskoro je grad ostao za ledima. Ulice je zamijenio izbrazdan put. Jahači su zaostali za kočijom i kaskali na određenoj udaljenosti. Čovjek u kočiji zakočio je oružje i odložio ga. Tad se prvi put obratio Conu.

– Ja sam Jesus Bustamente – rekao je.

To Conu nije govorilo ništa više od izgleda toga čovjeka. Bustamente nije djelovao kao čovjek iz grada, nego kao pravi pravcati primjerak iz prirode. U njegovu držanju naslućivalo se da je naučen na autoritet, što se vidjelo također kad su se njemu obraćali pratioci, a jednako i u odnosu prema kočijašu, kojemu bi samo s vremena na vrijeme davao kratke zapovijedi. To je uvijek bilo kratko i jasno. Bio je to čovjek škrt na riječima i na nepotrebnoj naglađenosti, ali mirna i sigurna pogleda.

Con je zadrijemao. Probudio se kad je kočija stala. Nalazili su se u dvorištu zapuštenoga domišta, koje je podsjećalo na zatvor Santiago. Con se zbog toga trgnuo.

– Gdje smo? – pitao je iznenađeno.

– U ostacima koji se još zovu San Cristobal Palacio, senjor – odgovorio je Bustamente silazeći iz kočije. – Dodite!

Nekoliko šišmiša obletjelo je kočiju. Cona je zbunjivalo što u dvorištu vidi ljude i mazge. Bustamente je promrmljao nekoliko riječi. Zaveckao je novac. Kočijaš je zahvaljivao. Trenutak nakon toga bio je na mazgi i nestao je. Ostali su se postrojili kao vojnici. Činilo se da je sve brižno pripremljeno.

Dvije snažne mazge nosile su poveću prtljagu. Bustamente je domahivao Conu.

— Pred nama je dalek put, senjor — rekao je. — Ako koga sret-nemo, molim vas da se ne pokazu-jete.

Krenuli su dalje. Con se ljuljao u nosiljci. Njezino ga je ljuljanje uspavalo. Kad se probudio zbog hladnoće, nije znao koliko je vre-mena prošlo od polaska. Umotao se u pokrivače i otkrio da su u brdima i da se još penju. Zatim je ponovo zaspao.

* * *

Na putu iz San Miguela prema glavnom gradu Con je vidio neko-liko velikih meksičkih posjeda. Svaki je za sebe bio malo kra-ljevstvo, sa selom i crkvom. Zato je znao da se hacijenda La Caleta, na kojoj je živio zadnja tri dana, ne ubraja među najmanja imanja.

U gospodskoj kući mogao se Con slobodno kretati, ali još je bio prije zatvorenik negoli gost.

— Molim vas da se zadržavate u kući, senjor — rekao mu je Busta-mente ljubazno ali hladno kad je prvi put htio izići van.

Bustamente nije objašnjavao svoj zahtjev, a Con ga nije shvaćao kao slučajan hir jer Bustamente je pri tom odgurnuo kaput i jasno pokazao za pojas zataknuto oružje. Posluga u kući bila je također naoružana. Naoružani stražari neprestano su bili ispred i iza kuće.

Do vraga, kakva se ovdje igra igra, mislio je Con, nestrpljiv i već pomalo uznemiren.

Petoga dana došla je Peregrina, u lakim kolima i s popriličnom pratnjom. Con je stajao pod trije-mom. Potisnuo je želju da joj potrči

u susret i zadovoljio se naklonom kad je izašla iz kola i pogledala prema njemu. Gledala ga je ve-drim očima, visoko podignutih obrva. Možda zbog toga što mu je Bustamente u međuvremenu dao odijelo pravoga kabalera.

Peregrina se nasmijala.

— Evo me! — rekla je. — Naši razbojnici rijetko diraju kočije u kojima putuju dame. Osim toga, imala sam pouzdanu pratnju.

— Nisam ni pomislio na razboj-nike — reče Con.

Peregrina je podigla glavu i po-gledala ga.

— Ne? Pa, ujak ima posla. Mora pripremiti sve što je potrebno da mi i general Rajimo otputujemo u Santa Fe. Nisam mu spomenula moje malo skretanje. Jadna Donna, boji se da je dobila kozice, no ja vje-rujem da je pojela previše chiri-moyasa, koliko sam ih god za nju kupila. Eto, kako vidite, zločesta sam i neposlušna djevojka. Ova je hacijenda moja očevina.

— Svida mi se — reče Con. — No dok me ovdje drže kao zatvore-nika, ne mogu uživati u njoj.

Peregrina se uspravila. Smije-šak je nestao na njezinim usnama.

— Žao mi je — rekla je — ali bilo je zaista potrebno. Za vašu je glavu raspisana nagrada. Rajimo divlja od bijesa i želi vas svakako uhvatiti. Bustamente, koji me ovdje zastupa, postupao je prema mojim uputama.

— Prema tome, ipak sam zatvor-enik — reče Con. — Lijepe dje-vojke ne bi se smjele zadržavati u blizini kažnjenika.

Pri tom je Con zagrlio djevojku.

Peregrina se nevoljko branila. Zatim je uzvratila poljubac.

— Senjor, hoćete li biti tako do-bri da ostavite na miru moju neća-

kinju – rekao je leden glas. – Dok je držite u zagrljaju, ne bih vas htio ustrijeliti.

Don Jose ´ Chavez promatrao je Peregrinu ogorčeno i čekao je.

Con je najprije pogledao u oružje u njegovim rukama, zatim se obratio u usko aristokratko Chavezovo lice.

– Kod vas u Meksiku pištolji nemaju zakočenja – rekao je.

Peregrina se okrenula, bojeći se da će Don Jose ´ odmah pritisnuti obarač. Ali viknula je:

– Zabranjujem!

Don Jose ´ se okrenuo prema njoj i rekao:

– Zabranjujete? Jeste li uopće prisebni?

– Zabranjujem! – ponovila je djevojka jednakim tonom. – Vi se zaboravljate, Don Jose. Ovo je moja hacijenda. Zamjeravam vam što ste ovako upali na moju oćevinu. Zamjeravam vam što mi zapovijedate na rodnoj grudi. Senjor, morali biste se ponašati sasvim drukčije. – Na kraju je kazala: – Senjor, očekujem da ćete se isprićati.

To je pogodilo Don Josea.

– Da se, je li, isprićam? – zamuckivao je Don Jose ´, pri čemu se činilo da ga zbunjuje vlastiti pištolj. Zatim se ponosno uspravio i rekao: – Pratio sam vas, Peregrina, da bih vas zaštitio od vaših vlastitih ludosti. Od samoga početka slutio sam da ćete pomoći ovom ćovjeku da bježi. Eto, sada ga nalazim ovdje na hacijendi. I vas, bez pratnje, u njegovu narućju. I vi osim toga zahtijevate da...

– Tako je, zahtijevam! – prekinula ga je djevojka. – Kapetan Connegan takoder traži ispriku!

Ide predaleko, mislio je Con, ali kao obićan suigrać samo je čekao

uvrijećena lica da Peregrina izvede svoj naum. Dakako, postojala je opasnost da Don Jose ´ puca, no to se moralo izdržati.

– Pitao bih – reće Don Jose – zašto bih se morao isprićati ovom ćovjeku?

– Zato – odgovorila je Peregrina odlučno – što je kapetan Connegan moj zarućnik.

Bilo je teško razlućiti tko koga jaće vara i Con ostade na svome mjestu ponosno uzdignute glave.

* * *

Poslije u kući Don Jose ´ će hladno:

– Ne odobravam vaš izbor. Connegan, niste ćovjek kojega bih birao za svoju nećakinju. Senjor, u mojim ste oćima pustolov praznih džepova. Obićan desperado.

Con se poklonio.

– To mišljenje, senjor, dijelit će s vama mnogi – rekao je pogledavši postrance Peregrinu.

Don Jose ´ se ukoćio.

– Ali što se tiće položaja u kojemu sam vas zatekao – napomenuo je – nemam izbora. Kao ćastan ćovjek želim, to jest zahtijevam, da se odmah obavi vjenćanje.

S tim rijećima Don Jose ´ je izišao kako bi o svemu obavijestio mjesnoga župnika.

– Eto, i tako ću uploviti u mirnu braćnu luku! – reće Con trpko.

To oćito nije bila njegova želja, niti se moralo dogoditi da to kaće. Zato je prekrizio ruke, zatim zagrlio Peregrinu i čekao.

– Htio sam vas imati od prvoga trenutka oćkako sam vas vidio onomad u St. Louisu. Ali ne na ovaj naćin. Niti kao zlu i nepokornu rodakinju Chavezove loze.

Sirotan ne moće biti muć bogate udavaće koja osim toga ovisi o...

— Ponos prije svega, je li? — pogledala ga je Peregrina.

Con se osmjehnuo.

— Najbolje vam pristaje ljutnja — rekao je. — Da, muškarac u prvom redu nastoji da bude ponosan. Do bijesa, ali vi ste njegova kušnja, ljutiti ili ne. Neprestano se pitam je li vas moj brat Lorin volio jednako kao ja.

— Možda — rekla je Peregrina htijući ga povrijediti. — Mislila sam o tome. Ali on je bio ugladeniji. Bio je džentlmen.

— I zato je morao umrijeti. Tko ga ima na savjesti? Rajimo?

— Ne.

— Tko je uzeo devedeset tisuća dolara, koliko je dobio u Santa Feu?

Peregrina je šutjela. Nakon nekoga vremena Con je progovorio:

— Zaista sjajno! Upravo sam zaručen, za malo vremena bit ću vjenčan, a ipak ima pitanja koja ostaju bez odgovora!

Vratio se Don Jose

— Crkva se priprema — rekao je ne pogledavši nikoga. — Vjenčanje će biti za jedan sat. Kapetane Connegan, uložiti ću sav svoj utjecaj i trud da se odustane od optužbi protiv vas. Santa Anna će, pretpostavljam, u dogledno vrijeme otpustiti vaše drugove.

— Hvala!

— Nema na čemu — uzvratio je Don Jose ravnodušno. — Kao Peregrinin muž uživati ćete svu zaštitu koju vam može pružiti obitelj Chavez, bilo joj to drago ili ne. Ne zamjerite mi što sam tako otvoren, ali u odnosu prema vama ne mogu biti drukčiji.

* * *

Kad se ponovo našao u svojoj sobi, Con se zagledao u vrt. Mra-

čilo se, no još je mogao vidjeti naoružane ljude koji su stražarili naokolo. Crkva bijaše jako osvijetljena. Župnik je pripremao svečano vjenčanje.

Peregrinin muž, mislio je Con. Tako je rekao Don Chavez. Princ nasljednik. Siromašak i strani pustolov koji se dočepao bajoslovnog nasljedstva. Peregrinin dresirani medonja!

— K vragu s tim! — režao je Con. — Još ću ja njima pokazati nešto po čemu će me pamtiti.

Pogled preko ograde otkrio je da stražar još kunja naslonjen na zid ravno ispod njega.

Con se bešumno prebacio preko ograde, poboljšao položaj i pustio se ravno na stražara.

Na drugom kraju vrta zastao je i pogledao osvijetljenu kuću. Iza jednoga od tih prozora uređuje se Peregrina za vjenčanje.

Con se pokolebao. No zatim je odmahnuo glavom.

— Žao mi je, djevojko, ali možda ćemo to izvesti drugi put.

VII

Kod »Teksaških osvjetnika« sreo se Con ponovo sa starim Nickom Gentryjem. U skupini su bili preživjeli iz nesretne teksaške ekspedicije za Santa Fe. Okupili su se da se osvete Rajimu, diktatorskom vojnom guverneru koji ih je tako podlo prevario, nadmudrio, ponižio i opljačkao poput drumskog razbojnika. Za osvetu im se pružala dobra prilika. Rajimo je ušao u trgovački posao i njegove su karavane donosile zamjernu dobit. Konkurenciju je suzbijao pljačkaškim carinama i svim mogućim nametima, tako da joj se posao sve manje isplatio.

Četrdesetak teško naoružanih »osvjetnika« ušančilo se na oko pet-

sto kilometara ispred Santa Fea, uz put o kojemu su se već pričale priče.

Meksički trgovci kupovali su u Missouriju robu za Santa Fe meksičkim srebrom. Teksaske partizani vrebali su na karavanu mazgi koja je prenosila srebro u St. Louis. Uglavnom su ti transporti imali konjaničku pratnju do arkansaskoga prijelaza, katkad i dalje od njega, pogotovu kad je bila riječ o Rajimovoj koloni. Kako se očekivao upravo takav transport, neki su ljudi pretpostavljali da bi pratnjom mogao zapovijedati Rajimo osobno. Bilo je to jedva vjerojatno, no nije bilo isključeno. Svakako, Tekasašani će imati posla sa stotinjak konjanika. Tome je valjalo pribrojiti pedesetak gonika, lovce i izvidače.

Četrdesetorica protiv stotinu pedesetorice. No Tekasašani su mislili da omjer nije previše loš, a očekivana količina srebra bila je zamamna.

Bili su to mršavi ljudi koji su na dugim jahanjima živjeli od vrlo ograničenih obroka. Da bi zauzeli pogodan položaj, prešli su stotine kilometara. A glad ih je na tom putu samo bodrila. Zbog nje su bili sve odlučniji i oštrij.

Prije Conova dolaska, vodio ih je poručnik McCourtney. On je napustio armiju da bi vodio „osvetnike“, no prigodom ispitivanja prijelaza na Cimarronu previše se udaljio od drugova i zaskočila ga je grupa ratnika iz plemena Komanča.

Teksaske borci imali su samo konje i oružje. Osim života nisu mogli ništa izgubiti, a naponi su i prije bili njihova svakidašnjica. Ratnički pohod bio je za njih svečanost poslije patnji što su ih podno-

sili na putu u zatvor. Doduše, među njima bilo je ljudi koji Meksiko nikad još nisu vidjeli, no nisu zaostajali u žestini. Dapače.

Neko vrijeme prije negoli je poginuo McCourtney je napravio opasnu pogrešku pridruživši svojim ljudima tucet pravih pravcati kansaskih razbojnika. Većina Tekasašana uskoro je požalila što je dobiveno takvo pojačanje. Drumski razbojnici mogli su samo štetiti njihovu glasu. Kansaski banditi imali su svoje poglede na vođenje akcija i to je prouzročilo velike trzavice.

– Čini mi se – reče Con pogledavši u sunce – da će se pojaviti za sat vremena. Siesta se kod njih zacijelo poštuje. Nick, kad si ih vidio, nisu bili od rijeke udaljeni više od petnaestak kilometara, je li?

– Tako, otprilike – potvrdi Nick. Ležao je pokraj Cona i promatrao dolinu. – Nisu žurili. Imaju dobre mazge ali, kao i uvijek, životinje su pretovarene. Meksikancu jednostavno ne ide u glavu da... Hej, vidiš li onaj oblak prašine?

– Aha, ovdje su! Momci, ne pokazujte se! Dolaze!

Pokraj karavane mazgi jahale su desetine konjanika. S njihovih plitkih čaka odražavalo se sunce kao sa zrcala. Vidjelo se da nije posrijedi bilo kakva jedinica, nego elitna pratnja. Iza kolone jahao je odred kopljanika sa šarenim ukrasima na oružju. Vodio ih je oficir kojemu očito nije bilo ugodno u zakopčanoj uniformi i pod šljemom ukrašenim perjanicom.

Pogled na omrznute uniforme u nekih je Tekasašana izazvao psovke. Con je mislio na Reala koji je umro na njegovim rukama i na Ronda Kissanea koji je izrešetan

na trgu u San Miguelu. Ali nekako se nije mogao ražestiti. Htio je dobiti u šake Rajima, ali taj je bio nedohvatljiv kao uvijek.

Plavokosi div Yarnell, vođa kan-saških razbojnika, želio je poslije McCourtneyjeve smrti postati glava »Teksaških osvetnika« i odmah je počeo praviti raspored.

– Momci – objašnjavao je – čim dosegnu pješčanu obalu, zaspite ih olovom.

Njegovi su ljudi odmah zauzeli položaje na uzvišici i počeli se spremati za paljbu.

Con se srdito obrecnuo na Yarnella.

– Mi nismo drumski razbojnici! – rekao je pogledavši svoje Teksašane.

– Hm – gundao je Yarnell. – Što to znači?

– Jesmo li prešli tolike kilometre zato da priredimo pokolj? Jesmo li Teksašani ili prljavi kojoti? Borit ćemo se pošteno, u sedlima i uz dobre stare teksaške uzvike. Do vraga, ta omjer je samo četiri prema jedan!

Yarnell se uspravio.

– Jesi li poludio? Možemo ovdje ležati i skidati ih kao glinene golu-bove! – Teksašani su pohrlili prema svojim konjima i Yarnell je počeo psovati. – Četiri prema jedan! Glupani!

Neki Teksašanin izvukao je odnekud izbljedjelu teksašku zastavu i pričvrstio je na puščanu cijev.

Kretanje Teksašana i škripanje orme nije prošlo neopaženo. Iz doline se javio metalan glas koji je izdavao zapovijedi.

Kad je Con pojahao pješčanom uzvišicom, lica Meksikanaca bila su okrenuta prema njemu. Konjanici su punili karabine. Neki su sja-

hali da bi se borili zaklanjajući se konjima.

Oficir je još izdavao zapovijedi. Vikao je ljutito, no njegov se glas gubio u galami vlastitih ljudi.

Disciplina je dobra stvar, mislio je Con, ali nestaje upravo onda kad je najpotrebnija. Meksički oficir povukao je pištolj i opalio. Jedan je konj iza Cona posrnuo i zbacio jahača. Teksašani su zaurrali svoj ratnički poklik, a Old Nick ga je potkrijepio svojim indijanskim krikom. Mazge su podigle glave i počele se zbijati. Konji su se uznemirili. Meksikanci su nešto dovikivali jedni drugima. Začas je nastala potpuna pomutnja. Tu i tamo u razbijenoj koloni počele su praštati puške, bez zapovijedi i bez učinka.

Oficir se uspravio u stremenima i trgnuo sablju. Izvukao ju je izazovnom kretnjom i pojurio prema Conu.

Oficir je jurio podbadajući konja i motreći protivnika poput iskusnoga matadora koji je krenuo da biku zada smrtonosan udarac. Con ga je pokušao metkom skinuti sa sedla prije negoli se nađe na dohvatu njegove sablje, no hrabra ga je momčina prisilila da se bori u jednakim uvjetima.

Procijenio je da će se konji sudariti desnom stranom. Ne odmićući pogled od protivnikove sablje, Con je u posljednjem trenutku izvukao desnu nogu iz stremena i zabacio je natraške, da ne bi bilo nagnječena. Pri tom se uveliko nagnuo na lijevu stranu.

Sablja je munjevito sijevnula. Con je zabacio glavu, no vrh toga hladnoga oružja ipak ga je dohvatio po licu. Oštrica je zatim dosegla kožu sedla. Konji su se sudarili. Con je potegnuo revolver i udario

protivnika tako da je zamalo ispu-
stio kundak, dok mu se kokot za-
bio u ruku. Njegov je konj bio odba-
čen i posrnuo je na koljena. Con se
nije mogao održati u sedlu.

Kolona se raspala. Bila je to go-
mila mazgi i ljudi koji su urlali iz
svega glasa. Konji su divljali.
Borba se vodila prsa o prsa.

Yarnell i njegovi kansaški raz-
bojnici u međuvremenu su također
poskakali na konje.

Con je krvavoga lica uspio kle-
knuti i ogledati se oko sebe. Yarnel-
lovi ljudi nagrnuli su u borbu kao
drugi val, što je kod Meksikanaca
očito izazvalo strah da će se iza
brda pojaviti također i treći. Konja-
nici su ostali bez vode i kod ljudi je
prevladala želja da se spasi glava.
Bijeg je počeo.

Njihov oficir sjeo je i pritiskao
mjesto na prsima gdje ga je pogo-
dio Conov revolver. Izgubio je sab-
lju i pištolj. Konj mu je nestao u
metežu. Ali čovjek se nije preda-
vao. Pogledom je tražio svoje
oružje, odlučan da se bori. U njego-
voj blizini naglo se zaustavio jahač
i oficir upre u njega pogled, što je
također učinio i Con. U ruci je još
držao kolt. Uperio ga je u glavu pla-
vokosoga jahača.

– Ostavi mojega čovjeka na
miru, Yarnell – vikao je. – Po-
traži drugoga.

Blijedoplavim i krvlju podlive-
nim očima Yarnell je ošinuo Cona,
no polako je spustio pušku. Bez ri-
ječi okrenuo je konja i odjahao.

Većina je meksičkih vojnika bje-
žala uz rijeku prema zapadu. Kop-
ljanici i manje skupine drugih ja-
hača još su se muvale poprištem
bitke.

– Onda, teniente – reče Con –
sredite misli. Nadete li oružje, mo-
rat ću vas ustrijeliti, je li?

Konjički oficir se smirio. Pogled
njegovih tamnih očiju govorio je o
tome kako teško podnosi poraz i
kako je povrijeđena njegova čast.
Nema dvojbe, bilo bi časnije pasti
na bojnem polju negoli biti zbačen
s konja, sjediti u pijesku i proma-
trati kako se jedinica rasiplje u bi-
jegu.

– Kako su gazde u Santa Feu?
– pitao je Con. – Veliki meštar
Rajimo i plemeniti Don Chavez?

Oficir spusti ruku s bolnoga mje-
sta i reče:

– Nadam se da će vam general
Rajimo sam odgovoriti na to pita-
nje čim vas uhvati. Ova kolona bila
je njegova.

– Vrlo dobro! – reče Con. – To
je dobra vijest!

Obojica su ustala. Con se dobro-
dušno osmjehnuo Meksikancu.

– Amigo – rekao je – možete
se poslužiti mojim konjem i otići u
Santa Fe. Ondje ćete se u moje ime
zahvaliti generalu Rajimu za sre-
bro, a zatim ćete predati pozdrave
Don Chavezu i njegovoj lijepoj ne-
ćakinji, senjoriti Peregrini.

Oficir je pošao prema Conovu
konju.

– Tko šalje te pozdrave, senjor?
– pitao je.

Con pogladi konja po nozdr-
vama.

– Oh, recite jednostavno da ih
šalje Don Desperado. Oni će znati
tko je to, senjorita sigurno. I recite
joj da ću je posjetiti ovih dana.

– Senjorita Peregrina – ob-
jasni oficir – nije sad u Santa Feu
nego u Francuskoj. U samostanu u
kojemu borave ugledne dame kad
žele neko vrijeme provesti u miru.
Njezin staratelj Don Chavez sma-
trao je to potrebnim.

– Tako? Vražji aristokratski
ždrijebac! Kad je to izveo?

U oficirovim očima zasjala je radoznalost.

– Nije ga više pratila u Santa Fe. Kažu da ju je poslao u samostan protiv njezine volje.

– O to se kladim, amigo! – reče Con. – Prokleti stari jarac!

Oficir doda podrugljivo:

– Mladost i ljepota, senjor, nisu uvijek dobar spoj. Ako se izgube vrline, mora se prihvatiti samostan.

Bilo je očito da se oficir ne namjerava zahvaljivati za to što mu je Con spasio glavu i što mu je ponudio konja. Con mu to i nije uzimao za zlo. Rajimova oficira koji se vraća poražen zacijelo ne čeka lovorov vijenac nego gubitak čina i nemilost.

Oficir je odsječno salutirao i bacio se u sedlo.

– Adios, Don Desperado! Bit će mi valjda dano da vas vidim na vješalima.

S tim je riječima odgalopirao prema rijeci. Con je gledao za njim gotovo zadivljeno. Moglo bi se zaista reći da je momak hrabar i ponosan.

Misli su se tad vratile Peregrini. Jadnica! Sad živi iza samostanskih zidina, pod paskom opatica. Na to ju je dakle osudio ujak kad je on pobjegao iz La Caleta.

Cona je tako zaokupilo razmišljanje da se prenuo tek kad je oficir na njegovu konju zagazio u vodu i u oblacima kapljica prešao u Arkansas.

Odjeknuo je pucanj. Con se okrenuo. Pucao je Yarnell. Njegovi ljudi radoznalo su promatrali hoće li na toj udaljenosti pogoditi drugim metkom.

Con mu je prišao i rekao:

– Dosta!

Yarnell je okrenuo glavu ne spuštajući pušku. Pogledao je Cona, promrsio nešto i ponovo prislonio lice uz kundak. Con je trgnuo revolver i pucao.

Yarnellova puška također je opalila, no prije toga nije više bila uprta u cilj. S kundaka je stršilo triješće. Plavokosi div počeo je ogledavati štetu. Njegovi su ga ljudi promatrali s još većim zanimanjem negoli prije.

Yarnell se polako okrenuo i zagledao u Cona. Poslije nekog vremena ispustio je pušku i krenuo prijetecim korakom prema njemu. Njegove ručetine visjele su pokraj revolvera.

Nekoliko Teksašana opazilo je što se događa i počeli su prilaziti bliže. Ostali, koji su bili zaokupljeni natovarenim mazgama, ostavili su posao i čekali razvoj događaja. Kansaški razbojnici postrojili su se iza svoga vode. Odjednom su nastale dvije protivničke strane.

Yarnell je otkopčao opasač. Con također. Odmjeravali su se sve dok nisu ostali samo u košulji i čizmama. Ožiljci na Yarnellovu licu govorili su Conu da ima posla s protivnikom koji svoju tvrdu glavu koristi za udaranje, u što zacijelo ulaze svu težinu divovskoga tijela.

Prvi Yarnellov udarac došao je poput groma. Pesnica je sijevnula prema Conovoj bradi. Con je uspio uzmaknuti, no primio je udarac u rame. Njegova snaga zanijela ga je i bacila na tlo.

Con se otkotrijao i skočio na noge prije negoli je Yarnell uspio do njega doći nogom. U tom pokušaju primio je Yarnell težak udarac posred usta.

Con je iskoristio priliku za dubletu, no Yarnellovi prsti zarili su se u njegovu košulju. Bio je to trenutak kad je htio izvesti udarac glavom. Con je to očekivao i bacio se u stranu. To je Yarnella trgnulo iz ravnoteže i Con se oslobodio, izgubivši pri tom pola košulje.

Kad se div našao pokraj njega, Con ga je udario desnicom po bivolskom vratu, ali razbojnik je bio nevjerovatno brz. Munjevito se okrenuo i zario ruku u Conovu kosu. Taj put Con se nije mogao osloboditi. Udario je protivnika po goljenim kostima, no naposljetku se morao baciti na tlo, da bi izbjegao nov udarac glavom.

Prije negoli ga je razbojnikova glava udarila u lice, Con ju je uhvatio i potegnuo za sobom.

Triput morao je Con udariti Yarnella po Adamovoj jabučici prije negoli je mogao biti siguran da neće ostati bez kože na glavi. Zatim je pravodobno dospio na noge i protivnika udarcem koljena vratio na tlo.

Yarnell se otkotrljao u stranu, skočio na noge i ponovo napao. Oko u koje ga je pogodilo Conovo koljeno suzilo je.

Taj put Yarnell je krenuo glavom, ne pokušavajući prije uhvatiti Cona.

Con je odskočio i uspio koljenom pogoditi nos sagnutoga napadača. Yarnell je pao na ruke i na koljena. Dahtao je i iskašljavao se. Kad je polako podigao glavu, zagledao se u svoje ljude. Jedan je od njih izvukao nož i dobacio mu ga.

Istoga trenutka našao se pokraj Cona veliki Nickov lovački nož.

– Samo mi nemoj pokvariti njegov skalp, Con! – hihotao je Old Nick.

Yarnell je tresao glavom. Mutnim pogledom zagledao se u nož kojim ga je Con već mogao dočekati.

– Dosta mi je – rekao je po tiho. – Drugi put...

* * *

Poslije podjele mazgi i srebra, čim se smračilo, Yarnell i njegovi ljudi krenuli su svojim putom. Old Nick uhvatio je poručnikova konja, doveo ga Conu i rekao dovoljno glasno da svi čuju:

– Držim da si ti sad šef ovoga društva, Con, je li?

– Krivo, Nick! – odgovori Con.
– I meni je dosta. Ovaj put dobili smo u ruke Rajimove mazge i njegovo srebro. Nije vjerojatno da ćemo u dogledno vrijeme imati takvu sreću. Ako nastavimo, doći će dan i potreba da napadamo svaku karavanu. Na drugom kraju imam važnijeg posla.

Old Nick je uzdahnio, no nije pokušao da Cona na bilo što nagovara. Poslije, kad su s dvije natovarane mazge jahali kroz noć, pitao je kratko:

– Santa Fe?

Con potvrdi.

– Jasno, Santa Fe! Sad imamo dovoljno sredstava da kupimo kola i teret. Pridružiti ćemo se prvoj koloni koja krene iz Independencea.

– Nije li to pomalo opasno?

– Jest. Ali urednim li dobro bradu i obrve, mogao bih se provući, ha? Brazgotina od sablje na licu također će mi pomoći. Prije je nije bilo. A mogao bih također nositi naočale, je li?

Old Nick je sumnjičavo vrtio glavom.

– Prepoznao bih te, Con, i takvoga!

– Preživim li Santa Fe – nastavio je Con – putujem u Francusku, da provalim u jedan ženski samostan.

VIII

– Diž'se! – urlao je vođa karavane u prvom svitanju. Tristotinjak muškaraca počelo je gundati i zaboravljati na san.

Dva mjeseca bili su na putu. Upravo su se približavali najtežemu odsječku, Ratonovu prijevoju i brdima koja su ih dijelila od Santa Fea.

Kad se karavana organizirala kod Council Bluffa, vodstvo je ponovo dobio Dall Burgwin, jer njemu je pripadalo više kola negoli bilo kojemu od petorice trgovaca. Takvi su bili običaji. Makar je Burgwin pokazivao katkad osiljenost, općenito uzevši smatrali su ga jednako dobrim kapetanom kao što bi bio bilo koji drugi.

Malo poslije, tako reći tek što se kolona počela kretati, jedna su se kola izdvojila i stala. Trgovac kojemu su pripadala od početka se držao pomalo postrance. Zbog takvog ponašanja nitko se nije zbližio s njim. Bio je to visok, plećat čovjek crne kose. Jedva da ga je bilo moguće vidjeti bez njegova dva revolvera i noža za pasom. Crna napoleonska brada i prst debeli brkovi označavali su ga kao Francuza. Tamne obrve bile su na krajevima zavinute uvis, što mu je davalo izraz blage podrugljivosti, a lice je djelovalo kao da je duže negoli zapravo jest. Preko desnoga obraza protezala se tanka brazgotina. Lijevo oko bilo je pokriveno kožnim štitnikom.

Među ljudima u karavani taj je čovjek bio smatran čudakom, pustolovom koji je obišao svijet i nastoji prikriti svoju mračnu prošlost. Njegovo jedino oko gledalo je tako prodorno da su i radoznalci odustajali od pitanja. Njegov vođa bio je postariji tvrd momak, brade podrezane tako da se poput vijenca vukla od uha do uha. U škrtosti na riječima bio je potpuno jednak svome gazdi.

Zaustavljena kola privukla su pažnju vode karavane i on je odmah dojahao.

– Hej, natrag u kolonu, Nagen-noc! – vikao je izdaleka.

Nagennocovo oko gledalo je Dalla Burgwina kao mikroskop kukca. Tad je jednooki s očitim stranim naglaskom dobacio:

– Monsieur Nagennoc, ako bih smio moliti, mister Burgwin!

Burgwin je porumenio. Od Independencea bilo je neprestano malih trzavica s tim šutljivim Francuzom, kad god nešto nije odgovaralo njegovim željama. Taj monsieur Nagennoc nije baš poštovao Burgwinov autoritet, no ovaj put bilo je u ljubaznim riječima toliko prezira da je Burgwin jednostavno odjahao dalje.

Monsieur Nagennoc otišao je na drugu stranu kola. Kola i prašina što su je upravo podigli konji sakrili su ga od pogleda. Nagennoc izvadi ogledalce iz džepa, uze britvu i počeo kontrolirati svoje crne zašiljene obrve. Ponarastle dlalice sa strane pažljivo je obrijao.

– Znaš, Nick – mrmljao je Con – Burgwina bih rado još jednom premlatio kao onomad u St. Louisu.

– Budi oprezan, Con! – promrsi Old Nick. – Sjedimo i bez toga na buretu baruta.

Old Nick bijaše žrtvovao najveći dio svoje velicanstvene brade, ostavivši od nje samo smiješan vjenčić. Podrezao je također kosu. Kad je opet pusti da raste, čekat će godina da dostigne nekadašnju dužinu. Trenutno ga ne bi prepoznala niti bilo koja od njegovih indijanskih žena kad bi ga srela na putu.

Za kratkoga podnevnog odmora prestigla ih je kolona meksičkih kola. Dotad se držala na udaljenosti, no ovaj put Meksikanci su krenuli tako oštro da će u Santa Fe stići najmanje dan prije Amerikanaca i pokupit će vrhnje u trgovačkim poslovima. Amerikanci se nisu mogli upuštati u utrku sa sporim volovskim zapregama i teškim kolima conestoga. Meksikanci su imali u zapregama mazge. Kola su bila manja, teret lakši. Putovanje je moglo biti brže.

– Do vraga – režao je Burgwin – nekad bih bio znao što da se učini u ovakvu slučaju. Zaskočiš ih, spališ kola i...

Opazivši lukavo osmjehivanje među ljudima koji su ga slušali, ušutio je. Otkako je dotjerao do cijenenoga i imućnoga trgovca, nije se služio takvim razbojničkim metodama. Ali neki su se ljudi sjećali kad se Burgwin bavio poslom što ga je on nazivao trgovinom kožom. Tad je lunjao naokolo s bandom Komanča, plaćajući rakijom i oružjem kože koje oni nisu pribavili uobičajenim postavljanjem zamki.

Među meksičkim kolima bio je također laki jersey s navučenim zastorima. U kolima je bio mlad i nedvojbeno razmažen putnik, nenavikao na prašinu. Lak putnički ogrtač bio je zakopčao do vrata. Preko nosa i usta privezao je svilen rubac. Drugi je rubac zajedno s me-

kim crnim šeširom štitio glavu i preostali dio lica. Po ono malo svijetle kože što se vidjelo moglo se slutiti da je riječ o otmjenomu Meksikancu španjolskoga porijekla.

Kad je američka karavana zastala na noćnom logorovanju i kad su se ljudi opustili, viknuo je jedan stražar:

– Tko ide?

Razgovor oko vatre odmah je utihnuo. Ljudi su poustajali i osluškivali.

Čulo se kako je zaustavljen konj. Uzbudeni glas počeo je nešto brzo govoriti. Meksikanac!

Stražar je doveo stranoga jahača u logor. Meksikanac bijaše gotovo izbezumljen.

– Los Tejanos, Los Vengativos!
– vikao je.

Teksašani! Osvetnici!

Pri svjetlu vatre vidjelo se da je to mladi Meksikanac koji je kočijašio jersey. Dojahao je na mazgi, bez sedla. Samo je nekolicina Amerikanaca znala španjolski nešto više od najubičajenih riječi.

Con se progurao bliže mladiću.

– Que tiene? – pitao je. – Što se dogodilo?

Mladić je drhtao. Kad je počeo pričati, govorio je bez daha. Meksičku karavanu napali su strašni Tejanosi, teksaški osvjetnici. Događilo se to prije nekoliko sati u blizini Rija de las Animas Perdidas. Ljudi i životinje zasuti su uništavajućom puščanom vatrom. Odjednom bez ikakvoga znaka prije pokolja. Zatim su se pojavili Teksašani, sa strašnim krikovima i paljbom. Što su goniči mogli učiniti? Jedino bježati. On, Vincente, skočio je na jednu životinju i izvukao se. Ali zalutao je. Por Dios, vidio je grozne stvari. Vidio je kako neki divovski Tejano obara jednoga go-

niča da bi ga zatim ustrijelio dok je nemoćno ležao na tlu. Taj Tejano nije mogao biti nitko drugi nego bijesni Don Desperado glavom, koji je prije nekoliko mjeseci napao karavanu velikoga Rajima. Ne misle li senjores također tako?

Da, senjores dijele to mišljenje, svi osim jednoga, koji je to zadržao za sebe.

Burgwin reče prigušenim glasom:

– Do vraga, to će nas upropastiti! Rajimo će biti uvjeren da su iza svega naši prsti.

– Prokleta točno – doda netko.

– Ovaj put nitko od nas neće u Santa Feu ništa prodati. Bit ćemo sretni ako nam Rajimo ne zaplijeni robu.

Tako je mislio i Con. Smatrao ih Rajimo neposredno krivima ili ne, tvrdit će da su američki trgovci tako htjeli isključiti s tržišta svoju meksičku konkurenciju. Bit će to prilika da on isključi njih.

Con zaista nije imao sreće u pokušajima da stigne u Santa Fe. Svaki put pratilo ga je neko prokletstvo.

Vincente još nije bio gotov. Njegov grande patron, mladi kabalero koji ga je unajmio kao kočijaša, pokušao je pobjeći kolima, no Teksašani su ga uhvatili. Što će sad biti s njegovim mladim gospodarem? S tako dobrim mladim kabalerom, osim toga članom obitelji Chavez.

– Chavez, kažeš? – upita Con.

Vincente je to zdušno potvrdio. Da, iz obitelji Don Jose 'a Chaveza, staroga španjolskog plemstva, don Patricio htio je iznenaditi oca Don Jose 'a, tako je pričao. Kad čuje što se dogodilo, Don Jose ' će umrijeti od srčanoga udara.

Američani su pogledavali jedni druge. Burgwin je čak zaboravio psovati.

– To nas potpuno uništava! – promrsio je. – Kad vijest stigne u Santa Fe...

– Najbolje će biti da krenemo i da vidimo što se još može spasiti – prekinuo ga je Con.

* * *

Spasiti se nije moglo ništa. Bila je ponoć kad su stigli u dolinu u kojoj su ostali ostaci meksičkih kola.

– Dobro mjesto za napad – potvrdio je Old Nick prisjetivši se svojih bogatih indijanskih iskustava.

Neka su se kola još dimila. Između njih naokololo su ležali mrtvi.

– To je nastalo od Teksaških osvetnika? – gundao je Con – Napad iz zasjede. Poubijani su čak i nemoćni ranjenici. Što nije bilo moguće odnijeti, spaljeno je. Nick, ako su to bili Teksašani, nikad više neću spomenuti da sam jedan od njih.

Vincente se muvao naokolo. Zatim se obratio Conu, koji je jedini dovoljno dobro znao njegov jezik.

– Mi patron no aqui! Coche no aqui!

Njegova mladoga gazde nije bilo, niti živoga niti mrtvoga. Kočija je također nestala.

Con i Nick ispitivali su tragove.

– Evo! – reče Old Nick našavši što je tražio. – Nestali su prema istoku. Mazge i kočiju povelili su sa sobom. Zacijelo su poboljšali zapreku i kola ih neće ometati u napredovanju. – Old Nick pokaže rukom dubinu kolotečine. – Du-

* Moj gospodar nije ovdje! Kočija nije ovdje!

boka je – rekao je. – Teret! Što se toga mladoga gospodina tiče, držim da su ga odveli.

Con zamišljeno kimne.

– Uzeli su ga kao taoca. Zaključili su da je član ugledne i imućne obitelji.

Con se baci na konja.

– Pratit ću trag – rekao je. – Ne, Nick, ti ostaješ uz naša kola. Ako ta banda pripada Teksaskim osvetnicima, ljudi će me poslušati čim me prepoznaju.

– Ako nisu bili Teksašani?

– Onda neće biti lako – prizna Con – Ali moramo poduzeti nešto ozbiljno, razumiješ, ili smo svi propali. Uspijem li spasiti toga mladoga gospodina, monsieur Nagen-noc bit će dočekan u Santa Feu sa slavljem.

– Ili će ostati mrtav u pustinji Cimarron – doda Old Nick.

* * *

Logor bijaše postavljen u širokom riječnom koritu, kojim je samo uskim tragom tekla voda. Grmlje je skrivalo vatre. Mazge i konji bili su pripeti na obali da bi životinje mogle pasti.

Između dva grma na svojoj strani Con je opazio obrise kočije jersey.

Dio istovarenih sanduka i vreća razbojnici su koristili za sjedenje. Iz daljine Con nije mogao ustanoviti jesu li to Teksaski osvetnici.

– Preostaje jedan jedini način da to saznam – promrši Con i ugrize se za palac kao da time želi prizvati sreću.

Konj je nanjušio vodu i druge životinje i uznemirio se. Con ga je morao oštro obuzdavati i jahati korakom.

Došavši u blizinu, Con se potihog javio. Ljudi su se na trenutak uko-

čili, zatim je zavládala živost. Svatko je nastojao da što prije nestane sa svjetla vatre. Samo je jedan ostao sjediti.

Zaokupljen nelagodnim mislima o tome koliko ga revolverskih cijevi sad prati, Con je polako jahao dalje.

– Que es? Tko je? – javio se nečiji glas.

Aha, glume Meksikance, pomisli Con.

– Samo jedan jedini bijeli amigo – objasni Con. – Momci, nemojte pucati! Previše sam umoran da bih se mogao brzo sagibati.

Pokraj kočije Con se spustio da najbliže vatre. Nitko se nije pokazivao. Con se umorno nasloni na sedlenu jabuku i ogleda se naokolo.

– Momci, mirišem kavu i pečenje, ali ne opažam ništa od gostoprimestva – rekao je.

Iza jednoga zaklona izduljila se sjena. Uspravio se čovjek s puškom u ruci. I drugi su se počeli pojavljivati iz mraka i približavati se. Samo onaj koji je ostao sjediti nije se micao. Taj je čovjek imao lak putni ogrtač i crn šešir kao onaj mladi don Patricio koji je sjedio u kočiji. Jedino mu je lice sad bilo tamnije.

Con pogleda čovjeka koji se prvi pojavio. Više nije sjedio opuštено u sedlu. Morao je skvrčiti palac kako bi ga kaznio zato što ga je ostavio na cjedilu.

Pred njim je stajao Yarnell, visok, plav, pomalo kukasta nosa i s malom znamenkom iznad gornje usnice, što mu je Con ostavio kao uspomenu na borbu u Arkansasu. I neke druge kansaške razbojnike Con je također prepoznao. Bilo je i novih lica, pa i tamnoputih.

– Do vruga, tko si i odakle dolaziš? – obrecnuo se Yarnell.

Razbojnik se nemirno ogledao naokolo, osluškujući šumove. I drugi su nastojali također ustanoviti ne približava li se više jahača.

Con bijaše vrlo zadovoljan svojim crnim povezom na oku, francuskom bradom i podrezanim obrvama. Burgwin ga dva mjeseca nije prepoznao. Možda se ta sreća ponovi.

— Zovem se Nagennoc — reče Con i sjaši. — U američkoj sam trgovačkoj karavani. Momci su me poslali da porazgovaram s vama o nevolji u koju smo zapali zbog vašega napada na Meksikance.

Yarnell spusti pušku i nasloni se na nju.

— Ah, to nas zaista žalosti — rekao je.

— Vidim — složi se Con prijateljski. — Dakako, nisam došao ovamo da zajedno kukamo. Ovdje sam da predložim posao. Sam sam.

Opasna ludost — reče Yarnell.

— Opasno jest, ludo ne mora biti — nastavio je Con. — U vama vidim momke svoga kova i ni za koga od nas ne bi se moglo reći da je lud, zar ne?

Yarnell vrškom čizme pokaže prema loncu i ponudi:

— Ovdje je kava.

Ljudi su se ponovo okupili oko vatre.

Con nalije kavu u limeni lončić i nabode nožem komad mesa s tave. Dok je jeo, promatrao je mladića u putnom ogrtaču.

— Što namjeravate s njim? — pitao je.

— Kako to misliš? — nepovjerljivo će Yarnell.

— Najbolje će biti da odmah kažem kako sam došao ovamo zbog njega. Nama trgovcima potreban je dokaz da vas nismo nahuškali

na meksičku karavanu. Ako ga dovedem zdrava u Santa Fe, imamo dokaz. Jasno?

Krajem oka Con je opazio da je don Patricio malo podigao glavu.

— Da, jasno je — reče Yarnell otežući. — Zvuči razumno. Nismo dobili u ruke baš ono što smo očekivali. Većinom se radi o platnu i nekim drugim stvarima. Zato smo povelj njega. Trebalo bi da nam donese lijepu otkupninu.

— Pet stotina u zlatu?

Toliko je Con imao kod sebe za dadžbine u Santa Feu.

Yarnell zaniječe glavom.

— Ništa od toga. On se zove Chavez, a to prezime u Santa Feu dobro zvuči. Ne djeluje li mladić kao razmažen mamin sin, ha? Dobit ćemo zacijelo više.

— Misliš da će biti lako podići otkupninu? — reče Con. — Moglo bi se dogoditi da te nasamare i da ti oderu kožu. Bilo bi bolje da prihvatiš moju ponudu.

— Neću. Hoću pet tisuća. Što bi mi od pet stotina ostalo poslije diobe? Ili će mi donijeti pet tisuća, ili ću ga gologa držati u mravinjaku. Znaš li španjolski? Trebalo bi da napiše nešto svojim, ali ne bilo što. Zapravo, možda bih ga morao prije dovesti u pravo raspoloženje.

Don Patricio ponovo je podigao glavu. Conu se činilo da je u njegovim tamnim očima pročitao molbu.

Con ispije kavu i ustade.

— Neće biti potrebno. Mogu li razgovarati s njim?

— Možeš. — Yarnell pogleda za njim i upita: — Imaš li tih pet stotina kod sebe?

— Nemam — reče Con preko ramena.

Omraavljenih leđa prišao je Con mladiću i obratio mu se španjolski:

– Pokušat ću da vam pomognem – rekao je. – Bi li vaša rodina u Santa Feu platila za vas pet tisuća dolara? Mladiću, gledajte u mene!

Glava se podigla napola prkosnom kretnjom. Svileni rubac bio je nisko na čelu, obod šešira spušten. Koliko se moglo vidjeti, lice je hotimice zamazano.

Con se skamenio.

Peregrina!

– Hej, na momku je nešto smiješno, je li? – pitao je Yarnell.

Con se trgnuo i odgovorio:

– Čini se da je zaista iz Chavezove obitelji. Vidio sam nekoliko put starijega brata. – Con je sjeo.

– Onda, hoće li vaši platiti? – rekao je glasno zatim dodao šapatom: – Morate nestati odavde!

– Si, senjor – rekao je mladić tiho, zatim glasnije: – Dakako, platit će.

– Izvucite jedan od mojih koltova – šaptao je Con.

– Točno je, ja sam don Patricio Chavez – govorila je Peregrina. – Moj je otac Don Jose.

Con je osjetio da je Peregrina izvukla oružje.

– Gracias – šapnula je Peregrina.

Con je pričekao da bude siguran u to je li revolver nestao ispod ogrtača, zatim se uspravio i krenuo prema Yarnellu.

– Previše je pet tisuća – govorio je. – Nudim tri.

– Ne puštam ni cent – ustrajao je Yarnell.

– Hja – reče Con – što nam drugo preostaje? Mladić nam je prijeko potreban. Valja platiti!

Nekoliko razbojnika uzbuđeno se zabuljilo u Cona. Yarnell je pitao otežući po navici:

– Toliku gotovinu držiš kod sebe?

Con mu se prijateljski osmjehnuo.

– Hm, svatko s vremenom stekne neke navike. Tako ja prije ulaska u tuda logor novac zakapam.

Yarnell kimne.

– Mudro. Pratit ću te do toga mjesta.

– Mladića možemo povesti odmah sa sobom – predložio je Con.

– Uštedjet ću povratak. Kako bi bilo da mu daš konja i sedlo?

Yarnell je progutao udicu. Uzme li sa sobom samo jednoga čovjeka, ili pode sasvim sam...

– Ah, sigurno! – reče razbojnik velikodušno. – Dobit će konja i dobro društvo. Momci, sedlaajte i držite momka u sredini.

Conov konj nije htio ostaviti vodu i pašu. Nekoliko puta htio je krenuti natrag. Yarnell je jahao pokraj Cona. Kad je nemiran konj četvrti put udario u njegova, Yarnell je opsovao i malo zaostao.

– Na kraju ću jahati mazgu – reče Con i trgne uzdama. – Recite, momci, može li netko vidjeti moj trag? Izgubio sam ga boreći se s ovim prokletim živinčetom. Novac je sakriven među korijenjem jedne neobično velike mimoze. Ili bi možda bilo bolje da se vratimo i pričekamo danje svjetlo?

Prijedlog nije naišao na podršku. Ljudi su htjeli što prije vidjeti zlatnike. Zato su se razvili u lanac, ne bi li našli trag koji vodi do velike mimoze. Neki su se naginjali da se činilo kako će spuznuti sa sedla. Yarnell se okrenuo i zapovijedio Peregrini da jaše ispred

njega, ne bi li je uvijek imao na oku. Con je pomagao četvorici Yarnellovih razbojnika, jašući lijevo-desno, uvijek u njegovoj blizini.

S konjem je ponovo bilo nepri-liko. Počeo se propinjati i odskakivati pobočke. Bilo je očito da ne želi nositi jahača koji nije imao razumijevanja za ispašu.

Yarnell se smijao kad se Con pred njim morao jednom rukom uhvatiti za grivu. Con je psovao. Kad je ponovo čvrsto sjedio u sedlu, udario je konja uzdama. Životinja je bijesno zarzala, zavrtjela i udarila u Yarnellova konja.

Sve je djelovalo nenamješteno. Yarnellov se konj prepao i propeo. No jahač se nije htio boriti s njim sa sedla nego je skočio na zemlju, držeći čvrsto uzde.

Razbojnik se našao iza svoga konja kao u zaklonu i odmah posegnuo za oružjem.

– Što je, Yarnell? – pitao je glas iz tame.

Con udari nogom Peregrinina konja i on se odmah dao u galop. No time je izgubljeno dragocjeno vrijeme.

Yarnell je zapucao.

Con je jauknuo. Na sredini trbuha osjetio je jak udarac, zatim resku bol. No stisnuo je zube i uzvratio vatru.

Metak je morao okrznuti Yarnellova konja. Životinja je zarzala, istr- gla se i odjurila. Yarnell je stajao trenutak u mjestu i Con je brzo opalio još jednom.

Sa svih strana jurili su prema Conu Yarnellovi jahači. Con je podigao oružje na najbržega, no odmah je promijenio cilj. U posljednji je čas opazio da taj jahač ne puca na njega i da nosi ogrtač.

Razbojnik u kojega je pucao Con kriknuo je i naglo skrenuo,

pri čemu je dobio metak jahača koji je došao u pomoć. Razbojnik je izgubio ritam u sedlu i pao na tlo.

Ostali se više nisu žurili. Stvorili su krug na stanovitoj udaljenosti i počeli dozivati Yarnella. U tami ljudi nisu mogli stvoriti jasnu sliku i nisu znali što da rade, sve dok Con nije oborio još jednoga. Iznenadjenje je bilo i to što je pucao i drugi jahač i pogodio jednoga od dvojice preostalih. Počeo je galop prema logoru, gdje je, koliko se moglo čuti, nastala uznemirenost.

Conov konj utuvio si je u glavu da se uistinu vrati na rijeku. Kad ga je Con napokon urazumio, pokraj njega jahala je Peregrina.

* * *

Za svitanja našli su u klancu izvor. Peregrina je u živom pijesku rijeke izgubila konja. Con je vjerovao da je to bio Cimarron.

Conova konja bilo je teško spriječiti da pokuša ispiti izvor. S mnogo truda i psovki nekako ga je dobio na travnjak, gdje ga je vezao tako da može pasti. Naslonivši glavu na sedlo, Con je zadrijemao. Kad je malo prije s naporom otvorio oči, vidio je nedaleko od sebe izgubljenju i prijavu spodobu.

– Trebalo bi da se okupate – promrmljao je i ponovo sklopio oči. – Žena ste, ali od mene ste sigurni. Trenutno ne bih podigao glavu da se preda mnom u Nilu praćaka Kleopatra. Usput biste mogli oprati i svoju odjeću.

Con se okrene na jedan pa na drugi bok, skinuvši pri tom kaptu.

– Ovim se možete služiti u međuvremenu. Budete li smatrali da je potrebno, budite me. No samo ako napadne najmanje deset Indijanaca ili trojica bijelih. Kako sam

vidio, s manje protivnika izidete sami na kraj.

Kad se Con probudio, sunce bijaše visoko. Osjećao se kao da ga je netko provukao kroz gustu i grubu živicu. Peregrinina odjeća sušila se na grmlju. Djevojka je zaspala sjedeći. Pokraj nje bio je revolver koji joj je dao.

Trbuh je Cona još tako bolio da se grčio od muke kad je htio sjesti. Kad je skinuo košulju, na tlo je pao zlatnik. Kožnata novčarka bila je proderana na jednome mjestu. Gadan krvavi podljev protezao se prema boku.

– Do bijesa! – reče Con glasno, čime je probudio Peregrinu. Bila je iznenađena i začuđena. Con je nastavio: – Ispričavam se, ali upravo sam otkrio da je kovani novac izvrstan štit. Bio bih se zakleo da krvaram, ali Yarnellov metak samo je ošteti moju kućnu banku.

Tad Con dobaci Peregrini pokrivač.

– Umotajte se – rekao je. – Bit će vam udobnije. Ali pokrijte također glavu.

– Zašto? – pitala je Peregrina.

Con počeo skidati čizme.

– Zato što se ne želim kupati pred tuđim očima.

* * *

Prije zalaza sunca Con i Peregrina bili su na putu prema jugu. Jahali su na smjenu.

– Zovete se Nagennoc – reče Peregrina. – Francuz ste, je li?

Con ozbiljno kimne.

– Da – rekao je i požurio s protupitanjem: – Zašto putujete sami, u muškom Odijelu?

– Za ovo drugo odlučila sam se zato što u karavani nije bilo ni jedne žene. A sama putujem zato što sam u Francuskoj pobjegla iz

samostana. – Nasmijela se i onda dodala: – Votre France' elle est tres belle, m'sieur, n'est pas?

Tako, njegova je Francuska vrlo lijepa. Toliko francuskoga mogao je još upravo odgonetnuti prema španjolskom. Ali više od toga ne bi išlo. Morao se brzo izvući.

– Nećete mi zamjeriti – rekao je – što ne bih razgovarao jezikom koji mi je nekad bio materinski. – Poslije značajne stanke nastavio je ozbiljnim glasom: – U mome životu bilo je tragičnih trenutaka. Imao sam noćne neprijatelje i izgnan sam iz domovine. Tad sam se zakleo da neću govoriti materinskim jezikom dok računi ne budu izravnan. A ne bih ga želio ni slušati.

– Zacijelo je to za vas teško – reče Peregrina sažalno.

Con slegne ramenima.

– Dakako. Nego, vaša obitelj u Santa Feu neće zahtijevati da se vratite u samostan?

Peregrina zaniječe glavom.

– Nadam se da neće. Moj stariatelj, Don Jose Chavez, odustat će od toga da me popravlja.

– Kako glasi vaše pravo ime i prezime?

– Peregrina Chavez. Don Jose Chavez nije moj otac nego ujak.

Con se pokloni, čestitajući samome sebi što je tako spretno prebrodio jezičnu nepriliku.

– Dražesno ime – rekao je. – Ali možda bi trebalo da ostanem kod don Pata i da pokušam gledati na vas kao mladića. Bilo bi to teško, ali sigurnije.

– Oh, osjećam se vrlo sigurnom, m'sieur – rekla je i dodala: – Kod mene je još vaš kolt.

– Da, ali budite oprezni. U ženskim rukama takva stvarca katkad...

—... postane argumentum bonum ad hominem, je li?

Con je prijekorno pogleda.

— Mislim da sam vam rekao kako ne bih htio slušati svoj prijašnji materinski — podsjeti Con.

Peregrina se smješkala jer nije upotrijebila francuske nego latinske riječi, koje znače: dobar razlog za muškarce.

IX

Desetog dana zajedničkog života i puta bio je pred Conom i Peregrinom Santa Fe, zlatni rudnik američkih trgovaca.

Peregrina je govorila:

— Najveća građevina koju ćete vidjeti na Plazi zove se Palacio. To je guvernerovo sjedište. Na istoku, na drugoj strani trga, nalazi se Casa del Cabildo,* u kojoj zasjeda civilna vlast. Kuća moga ujaka leži južno od Plaze, na Camino de Chimayo. Morate također znati da se svaki stranac koji uđe u grad odmah prijavljuje.

Con popravi povez na oku.

— Najprije ću vas odvesti ujakovoj kući.

Minulih dana sretali su se na cestama s vojnicima. Pretjecali su ih ljudi na brzim konjima. Obavijest o Peregrininu dolasku zacijelo ih je prestigla. Jer kad su iz neke uske ulice izbili na trg, izišao im je u susret napirlitan oficir i udario petama svojih ulaštenih čizama, poklonivši se duboko pred Peregrinom i pozdravivši zatim Cona.

— Senjor — rekao je — general Rajimo želi da vi i senjorita Chavez odmah svratite k njemu. Bit će mu osobita čast.

* Casa del Cabildo — zgrada gradskog vijeća (op. ur.).

Dok je guckao hladno piće u Rajimovu uredu, u Conu su se rojile različite misli. General je u međuvremenu postao još stjenovitiji. Njegovo tamno indijansko lice bilo je kao klesano. Pogledom je neprestano prelazio preko Peregrine, tako da bi ga Con bio najradije udario.

— Željeli smo, vaša ekscelencijo — rekao je Con — da se predstavimo u boljem stanju, ali prilike nam nisu dopuštale.

Con tvrdo spusti čašu na stol.

Koliko se god trudio, nije uspio biti ljubazniji pred tim čovjekom.

— Senjorita će biti pravodobno otpraćena kući svoga ujaka, m'sieur Nagennoc — reče Rajimo kratko. — Najprije bih želio čuti što se događalo na putu. Čuo sam da je jedna maksička karavana napadnuta i opljačkana. Razbojnici, podjareni željama američkih trgovaca...

— Pogrešne glasine — umiješao se Con. — Ja sam bio u američkoj karavani i tragao sam za razbojnicima koji su odveli senjoritu. To govori nešto samo po sebi.

— Tako je, Don Manuel — pripomogla je Peregrina. Ona je razgovarala s diktatorom kao ravnopravnim ili čak nižim partnerom. Makar se čitav Novi Meksiko klanjao silniku, ona se pred njim osjećala čistokrvnom Španjolkom iz kuće Chavez, obitelji koja se borila protiv Rajimovih indijanskih predaka, kad je ta zemlja osvojena za španjolsku krunu. — Protiv američkih trgovaca ne može se podnijeti takva optužba — zaključila je i dodala: — Je li moj ujak u gradu?

Rajimo ju je ponovo odmjeravao.

— Da. U zatvoru.

Peregrina je postala blijeda i naglo je ustala.

– Don Jose u zatvoru? Predsjednik civilnoga savjeta? Jeste li poludjeli?

Rajimovo lice ostalo je hladno.

– Raspustio sam savjet prije dva mjeseca, zbog drskoga pokušaja da mi se opre. Don Jose nije bio razuman kad je sazvao protestno vijeće. Zato je sad zatvorenik u Presidiju i čeka na sudenje zbog veleizdaje.

Peregrina je zakoraknula kao da će udariti Rajima. Oči su joj sjale.

– Vi ste zaista sišli s uma, don Manuel – rekla je. – Predaleko ste otišli! Španjolci ove provincije naći će staru hrabrost da vas skinu s nepravom zauzetoga prijestolja, a građani i siromasi zacijelo će im pomoći.

Rajimo nije bjesnio. Dapače, lako se smješкао.

– Čini se – rekao je – da izdaja nije rijetkost u obitelji Chavez. To sam opazio i kod vas. – General je udario rukom o ruku i dodao: – Sad možete ići.

Con ponudi Peregrini ruku. Uzdignute glave i čvrsta pogleda zarila je djevojka vrške prstiju u Conov lakat. No na širokim i bogato ukrašenim vratima dočekao ih je onaj kićeni oficir s jednim narednikom i dvojicom vojnika.

– Otpratite senjoritu Chavez don Josevoj – zapovijedio je Rajimo metalnim glasom. – Kuća neka bude neprestano pod stražom. M'sieur Nagennoc, vaša pratnja više nije potrebna.

Peregrina se koketno osmjehnula Conu.

– M'sieur, vašu otmicu gledat ću uvijek kao nešto najčarobnije u svojoj svakidašnjici – rekla je zavodljivo. – Budem li još jednom u grubim rukama, voljela bih da se

pojavite i da me spasite. Da bih tu želju potkrijepila, htjela bih donekle nagraditi vašu hrabrost i ljubaznost, ne bih li vam bila privlačnija.

Peregrina se uspela na prste i poljubila Cona. Oficir je odvratio pogled. Rajimo je ustao iza svoga pisaćega stola, gotovo crn u licu.

Peregrina se nasmijala, okrenula se i rekla:

– Vi Francuzi imate razumijevanja za žene u nevolji. Kimnuvši pratnji, djevojka je izišla.

* * *

Nekoliko dana poslije toga u zlatni grad stigla je američka karavana, sa svom bukom i halabukom pobjednika. Stanovnici Santa Fea oduševljeno su se pridružili slavlju. Stotine zabave željnih Americanosa razriješit će kese u kantinama. Vino će poteći. Fandango će se plesati. Bit će to bogata i duga fiesta.

Con je prisustvovao prvom savjetovanju trgovaca i mogao je jedino ustanoviti da stvari ne stoje tako dobro kao što se činilo kad je oslobođena Peregrina. Rajimovi carinici bili su neumoljivi i jednostavno nisu htjeli obavljati formalnosti bez kojih se roba nije smjela prodavati.

Dok se gurao kroz slavljeničku gomilu na Plazi, netko je Cona ugrabio za rukav. Bio je to jadno odjeveni Meksikanac uskoga i upaloga lica.

Con je prepoznao u njemu poručnika s kojim se borio u Arkansasu, kad su Teksaški osvetnici napali Rajimovu karavanu. Istoga trenutka osjetio je stanovitu krivnju. Taj je čovjek dakle pao u takvu nemilost da je postao prosjak. Con potraži u džepu novac, poručnik je tražio nešto drugo.

– Donosim vam poruku – rekao je. – Ulaz u patio jedne kuće na Camino de Chimayo trenutno nije pod stražom. Lady vas moli da dodete...

Meksikanac se brzo okrenuo i nestao među svjetinom. Con se zagledao za njim. Kad se jednom osvrnuo, činilo se da na žalosnom licu titra neko zadovoljstvo. Con je vjerovao da se vara, no krenuo je za tim čovjekom. Ali uskoro ga je potpuno izgubio iz vida.

– Čini se da tvoja fiesta u dolini Cimarrona nije osobito koristila, Con, ha? – rekao je iza njega Old Nick.

Con se okrenuo.

– Čini se, Nick. Jesi li vidio Meksikanca koji me maloprije nagovorio? Gledaj da ga što prije nađeš i da se pozabaviš njime. Ako me je prepoznao, bit će to vražja fiesta!

* * *

• Dvorište koje Meksikanci zovu patio bilo je sa tri strane okruženo kućom i njezinim krilima. Na četvrtoj strani zatvarao ga je visok zid. Mala vrata u njemu nisu bila zatvorena.

Con je ušao. Nigdje nije bilo nikoga. Pritisnuo je kvaku vrata koja su vodila u kuću.

– Na žalost sva su vrata zatvorena – rekao je neki glas iznad njega.

Con korakne natrag, pogleda prema balkonu i skine šešir.

– To je gostoprimstvo poslije poziva? – rekao je.

– Ispričavam se – reče Peregrina izvještačenom blagošću – makar je kriv Rajimo. Ispred kuće stoji vojnik. Nemojte govoriti glasno. Posluga je sva otišla na trg. Aguirre nije bio s vama?

– Aguirre?

– Naš vrtlar. Poslala sam ga k vama. Vjerojatno opet negdje pije. Bio je oficir i doživo je neuspjeh. Trebalo je da stražari ovdje za našega razgovora.

Peregrina se nagnula preko prsobrana.

– Smijem li čestitati što ste popravili vid, m'sieur. Bez one crne krpice svidate mi se još više.

– Srećom sam ja stavio u džep, inače ne bih tako dobro vidio kako ste lijepi – reče Con. – Kad ste me otkrili?

– Još u početku – reče Peregrina uza smiješak. – I vi mene, je li, n'est pas?

– Ostavite francuski! Očekujete li da ću stajati ovdje dok mi se ne iskrivi vrat?

Peregrina sa žaljenjem podigne jedno rame.

– Ne bi bilo zgodno pozvati vas u kuću kad u njoj nema damskoga čuvara.

– Kako tko gleda na to! – reče Con, skoči tako da je uhvatio rub balkona i popeo se preko grudobrana. – Ali bilo bi dobro da udemo prije negoli nas vide čuvari.

Peregrina je djelovala prilično zbunjeno.

– Pa, ovaj, da – prošaptala je.

U kući ju je Con htio zagrliti, no ona je podigla ruku.

– Molim vas da sjednete – rekla je. – Zvala sam vas ovamo da razgovaramo o vašem bratu Lorinu.

– Ah, tako – čudio se Con.

Odjednom se uozbiljio. Dakle, stigao je na cilj.

Peregrina je sjela i zagledala se pred noge.

– Vaš brat Lorin bio je, da tako kažemo, nagao. I romantičan. Bio mi je drag, no nisam bila zaljubljena u njega. Pokušavala sam ga

smiriti, u interesu njegove sigurnosti. Ujak me bio upravo zaručio s Rajimom i smatrao je to najboljim rješenjem, u svakom pogledu.

– Držim da je u međuvremenu promijenio mišljenje – pripomene Con suho.

Peregrina pogne glavu.

– Nikad se nisam namjeravala udavati za Rajima, ali zbog različitih razloga morala sam protiv toga braka raditi vrlo oprezno. Rajimo je vašega brata i mene dao uhoditi. Za Lorina je opasnost bila sve veća, no on o tome jednostavno nije htio slušati. Kad je don Jose čuo da mi Lorin otvoreno udvara, zamalo je sišao s uma. Zbog Lorina sam pobjegla u Chihuahuu, no on je krenuo za mnom čim je saznao kamo sam krenula.

– Sa svojim zlatom? – pitao je Con.

– To ne znam. Znam samo da su ga pratili i da je bio izazvan na dvoboj. Pri tom je poginuo. – Peregrina podigne glavu i pogleda Cona. – Molim vas da me ne pitate tko je u dvoboju bio protivnik. Stvar je bila zataškana i ja sam spašena od skandala. Lorin je pokopan na mjestu dvoboja, uz put za Chihuahuu. Bio je fin džentlmen, ali vrlo nagao i vrlo romantičan. Nije mi htio vjerovati kad sam mu govorila...

Negdje dolje otvorila su se vrata. Netko se u čizmama penjao stubama. Con i Peregrina su ustali.

– Sluga? – pitao je Con.

– Ne!

Peregrina je postala blijeda.

– Vojska! Morate se odmah sakriti!

Con je pogledao kroz balkonska vrata. U dvorištu je također vrvjelo od vojnika. Bijeg više nije bio moguć.

– Prekasno! – rekao je prišavši bliže. – Da ne bi bilo sasvim kasno... – dodao je, zagrlio djevojku i poljubio je.

Vrata su se otvorila. Kicoški oficir koji ih je pratio k Rajimu stajao je na pragu s podignutim revolverom. Iza njega natiskivali su se vojnici.

– Senjor, po zapovijedi njegove ekscelencije generala don Manuela Rajima, tražim da se predate. Bilo bi zaista strašno da svojim držanjem skrivite smrt ili ranjavanje senjorite.

* * *

Ovaj put Con nije odveden u službeni guvernerov ured u Palaciju, nego u generalov kvartir u Presidiju. U turobnom zdanju na sjeveru grada bile su također smještene i garnizonske trupe.

Rajimo je ležao na kauču u hlačama i košulji kao prežderani rimski car. Na stolu pokraj njega bile su boce i čaše.

General je polagano podigao glavu i zagledao se u Cona. Bio je supijan.

– Ah – zaustio je podbočivši se laktovima – gdje je bio, poručniče?

– U Chavezovoj kući, ekscelencijo, kao što je Aguirre rekao. U sobi stanovite lady – naglasio je pukovnik.

U prostoriji su se nalazili također Dall Burgwin i bivši poručnik Aguirre. Obojica nisu krila slavo-dobitna lica.

– Ah – reče Rajimo ponovo i opruži se. – U sobi lady!

Rajimo nije krio bijes.

– Jamčin, ekscelencijom, da je on taj čovjek – govorio je Aguirre. – On se bio nezvao don Desperado, Teksašanin koji...

Rajimo kretnjom zapovijedi šutnju.

– On se zove također kapetan Connegan, kako senjor Burgwin i ja dobro znamo. Nevjerojatno je da sam sjedio s njim, ne sluteći...!

Rajimo se okrenuo na bok, dohvatio poslužavnik i bacio ga na Cona, koji je brzom kretnjom izbjegao pogodak.

– Teksaški pas! Aguirre, vi ste mi odgovorni za njega! Od ovoga časa vraća vam se oficirski čin. Na vašoj je brizi. A ja ću se sa zadovoljstvom pozabaviti s njim i određenom lady.O, da, s osobitim zadovoljstvom.

* * *

Slučaj ili Rajimov smisao za humor urodio je time da se Con nađe u istoj ćeliji s don Chavezom.

Tjedni zatvora promijenili su ponositoga aristokrata. Postao je mekši, ljudskiji. Tako je uskoro sklopio sa svojim zatvorskim drugom primirje, potvrđeno cigarom koju je s njim podijelio. Don Chavez imao je vezu s vanjskim svijetom i cigare su stizale redovito.

Jednoga dana donio ih je ključar, zajedno s nekom porukom na ceduljici. Kad ju je don Jose pročitao, zatresao je glavom.

– Loše vijesti? – pitao je Con.

Don Jose podere ceduljicu u komadiće.

– Prijatelji žele da povedem oružan ustanak protiv Rajima – rekao je.

Con je poskočio.

– Sjajno! Kad?

Don Jose zatrese glavom.

– Nikad! Moji su prijatelji džentlmeni staroga kova, i to je njihova mana. Revolucija s njima nema izgleda i mora propasti. Posljedica bi bila masovna ubojstva i

odmazde. Rajimo zna svoje neprijatelje. Neuspjela pobuna dala bi mu priliku da nas sve uništi. Ne, takvu besmisao ne mogu odobriti.

– Radije ćete istrunuti ovdje, je li? – upita Con s nevjericom.

– Moj prijatelju, vi ste kao vatra – uzvрати don Jose. – Ali vatra pali, a ne liječi. Tiranija kakvu je stoviro Rajimo s vremenom si sama iskopa grob. To je neminovno.

Cona je razbjesnila ta filozofija, ostvarenje koje najvjerojatnije neće doživjeti.

Don Jose promijeni temu.

– Kao što mi pišu prijatelji, voda vaše karavane, Burgwin, udružio se s Rajimom, kako bi zajedno kontrolirali trgovinu u Santa Feu. Burbwin je jedini Americano koji smije prodavati robu. Ostali je mogu ponuditi samo njemu. Ljudi se ljute, Burgwin i Rajimo zgrču korist.

Cona to nije iznenadivalo, otako je Burgwina zatekao kod ras-komoćena Rajima. U mislima se bavio prijedlogom koji je don Jose odbijao.

– Kad vaši prijatelji očekuju konačan odgovor? – pitao je.

Don Jose prinosio je ustima žlicu zatvorske juhe kao da je najukusnija stvar na svijetu.

– Odmah – odgovorio je.

– Potpuno vjerujete tome ključaru? – s nevjericom reče Con.

– Odgovor ne moram izreći ni napisati – objašnjavao je Don Jose. – Ako se slažem, treba da savinem ovu limenu žlicu. Tom smo se metodom češće koristili.

– Aha – reče Con, jedući svoju juhu.

Kad se ključar ponovo pojavio, Con mu je dodao svoje i don Chavezovo suđe.

Jedna žlica bijaše savinuta.

Kad je Con poslije toga promatrao čelijski strop, razmišljao je o tome, je li zapalio fitilj bombe.

* * *

Počelo je još te noći. Najprije se izdaleka čula buka mnogih koraka, zatim stražarov povik, a onda je starim Presidiom odjeknuo pucanj. Jedna su vrata provalljena. Glasni koraci na hodniku.

— Don Jose, gdje ste? — pitao je netko.

— Ovdje! — reče Con i pride metalnim vratima.

Potpuno iznenađeni don Jose bio je na nogama i tresao je glavom.

Pucnjevi su odjekivali. Brava je razbijena i vrata su se otvorila. Na slabom svjetlu zatvorskoga hodnika vidjela se skupina ljudi. Oružje. Užarene oči.

— Ovamo! Brzo! Brzo! Ekselencijo, molim vas!

Unatoč požurivanju u riječima i postupcima osjećalo se poštovanje i pažnja. Pri tom je donu Joseu dana najviša titula u provinciji.

Con ga je povukao za sobom van.

— Ekselencija se ne osjeća najbolje — objašnjavao je brzo. — Želim se pridružiti vašoj stvari. Hoće li mi tko dati kakvo oružje?

Netko mu ga je gurnuo u ruke.

— Samo brzo!

Žurili su na dvorište. Con je ostao tik uz don Josea, koji je pokušavao protestirati. Skupinu su, kao što je Con mogao vidjeti, tvorili kabalerosi plave krvi, većinom sjedokosi članovi raspuštenoga Gradskog vijeća, kako je Con pretpostavljao. Ti su ljudi pokazivali neku vrstu smione hladnokrvnosti. Presidio je odjekivao galamom, no nitko nije nepotrebno pucao.

Tek kad su ih napola odjeveni vojnici htjeli zaustaviti kod izlaza, počela je pucnjava. Vojnike je vodio gologlav oficir. Bio je to Aguirre, ponovo u uniformi.

Aguirre je uzvikivao zapovijedi i počeo pucati iz jednoga od malo revolvera što ih je Con vidio u meksičkim rukama.

Con ga je promašio jer je toga trenutka don Jose gotovo pao na njega.

Cinilo se da je teško pogoden. Con ga poduhvati pod pazuhu, zatim ga prebaci preko ramena i požuri dalje. Dotle mu je don Jose govorio u uho:

— Ovo je vaše djelo! Vi ste bili i ostajete desperado.

Krivi ste za krv koja će sada poteći.

Izišli su iz dvorišta. Vani je već bilo bučno. Poput prerijskoga požara gradom su se širili povici:

— Viva Chavez! Muerte a Rajimo! Viva la revolucion.

* * *

Na okupu nije bilo više od tuceta kabalera.

— Gdje je vaša vojska? — pitao je Con čovjeka pokraj sebe.

— Vojska? Naša vojska? — čudio se postariji aristokrat mašući pištoljem. — Čim ljudi čuju za revoluciju, vojska će izrasti sama od sebe. Svi mrze Rajima i njegovu pijanu soldatesku.

— I još ga se jače boje — reče Con i poboljša Don Joseu položaj na ramenima. Hoćete li reći da niste ništa učinili za stvaranje vojske? Do bijesa, kako je Don Chavez imao pravo!

Stari kabalero pogleda Cona i reče:

— Zacijelo, don JOse naš najbolji čovjek, uvijek ima pravo. Viva Chavez!

Kuća na Camino de Chimayo više nije bila pod stražom.

Peregrina je silazila niz stube držeći u rukama svjetiljku i Conov revolver, očito spremna da odbije uljeze. Kad je vidjela tko dolazi, začuđeno je stala.

Opazivši Cona s njegovim tere-
tom, pohrlila je k njemu.

Už Peregrininu pomoć spremio je Con dona Chaveza u krevet. Kad je sišao, zatekao je nešto naoružanih građana. Ljudi su bili uzbuđeni. No nitko nikome nije govorio što bi trebalo da se radi. Gospoda bijahu zaokupljena drugim brigama. Oni su se okupili poput slavljenika i raspredali su o prvim naredbama koje valja izdati.

Don Jose sve je to znao, mislio je Con. Bili su to poštene i odvažni ljudi, no oni nisu mogli dobiti revoluciju u vremenu koje više nije bilo njihovo, u kojemu se više ne može bez naroda. Samo njegovom pomoći mogu se s prijestolja zbaciti diktatori i postavljati nova vlast. No gospoda što su se okupila kod Don Chaveza nisu s narodom imala vezu niti su je tražila.

Kako se vrijeme nije moglo gubiti, Con je udario šakom po stolu.

– Do vraga, džentlmeni – rekao je – što vi čekate? Vjerujete li da Rajimo miruje? Zajedno sa svojim vojnicima i topovima? Njima će nas izjuriti iz ove kuće i onda će nas hvatati kao zečeve. On... Eto, čujete li?

Čule su se trube i kretanje vojske. Među prisutnima zavlada je nelagodna tišina.

Peregrina se gurala prema vratima. Bilo je to razumno, no Con se čudio što ostavlja ranjenoga ujaka. Ljudi su poustajali.

– Hajde, hombres! – pozivao je Con. – Džentlmeni zaposjednimo ulaz zaposjednimo i prozore. Borba je pred nama. Više nema vremena za čekanje. Viva Chavez!

– Viva Chavez! – preuze povik jedan kabalero, ispije svoju čašu i izvuče konjički pištolj koji je djelovao jednako starinski kao i on sam.

* * *

Con je morao priznati da su se ti ljudi borili odvažno. Pucali su iz svoga staroga oružja po Rajimovim dragunima što su brže mogli. Pri tom su vikali:

– Viva Chavez! Viva la revolucion! Muerte Muerte a Rajimo!

Vani je odjeknula puščana salva i naniijela gubitke. Ranjenici su jaukali. Branitelji su nestali s prozora.

– Branite vrata! – vikao je Con. – Jurišaju!

Na vrata je avalila gusta skupina žutoplavih uniformi. Con je ispraznio svoj kolt. Pobunjenici su se sa svih strana bacili na vojnike. Vani su kundaci udarali po željeznim prozorskim rešetkama. Buka se povećavala do neopisive tujave.

Kako što je naglo počelo, tako je odjednom minulo. Jedna je truba zapovijedala uzmak. Vojnici su se povlačili i počeli tražiti zaklone. Zašto se to događa otkrila je tujava kotača na kojima se dovozio velik top.

Con je izgubio prazno oružje. U rukama mu se našla musketa, koja je mogla poslužiti jedino kao batina. No brzo ju je zamijenio za sablju paloga draguna, pošto je uzeo također njegovu pušku i municiju.

– Potukli smo ih! – vikao je kabalero koji je s metkom u nozi sjedio na podu. – Viva Chavez!

Razbit će prednji zid i onda će nas tući topom. Moramo van!

– Uzmak? Nikad! – protestiralo je nekoliko glasova.

– Nije riječ o uzmaku, nego o napadu! Moramo oteti taj prokleti top! – govorio je Con. – Hrabri neka idu za mnom! Viva la revolucion!

Bilo je to ludo, no ljudi su se opili borbom. Ako i nisu vjerovali u pobjedu, bilo im je draže da umru u borbi nego da budu postrojeni pred vodom za strijeljanje. Svi koji su se još mogli držati na nogama nagnuli su za Conom.

– Viva Chavez! Muerte a Rajimo!

S trga je s vikom navalila druga armija. Jezik je bio drukčiji, glasovi dublji. Con je prepoznao ratničke poklike Teksašana.

Vozari, goniči mazgi, suvozači, trgovci, izviđači i lovci, na konjima i pješice, naoružani dobro ali kojekako: bilo je tu hawkinsa i pušaka yerger, pištolja i sačmarica. Iza te fronte razvijala se druga: Meksikanci s metalnim i drvenim štapovima, noževima, puškama predjušama, kopljima i sjekirama. osvjetnika, njima su i žene vikale gromki: Viva! Santa Fe bijaše na nogama, sa svim oružjem što ga je grad posjedovao, i svim bijesom koji se nakupio u njemu.

Con se iznenadio.

Jesu li uglednici ipak imali pravo?

Rajimovi vojnici ispalili su slabu i nesložnu salvu, jer većina se već dala u bijeg. Da su ih napali drugi vojnici, mislio je Con, zacijelo bi se bolje branili. Slijepi bijes naroda zbunjivao ih je kao prirodna nepogoda i gonio ih u paniku.

Jedan je konj okrznuo Cona i pod snažnim zategom uzda ukopao se pokraj njega.

– Hvataj se, Con! – urlao je Old Nick. – Ići će brže. Pozvati momke na Chavezovu stranu bio je pravi trik! Jedino se Burgwin nije pridružio. Rajimo nas je sve htio strpati u zatvor kao pomagače Teksaških osvjetnika a možda bi nas postrojio i pred zidom. Chavez bi mogao biti naš spas, rekla je...

– Tko je to rekao? – pitao je Con, čvrsto se držeći za stremen.

– Tvoja Peregrina! Govorila je na trgu Meksikancima.

Nije bilo vremena i prilike za dulji razgovor jer su upravo banuli među vojnike kod topa i Con je počeo mahnito mlatiti sabljom oko sebe. Nekoliko trenutaka nakon toga top je bio beskoristan, bez posade.

– Utvrđuju se u Presidiju! – vikao je netko.

Can se okrenuo.

– Hej, Range! – dozivao je. – Vi se u takvim gužvama snalazite kao riba u vodi, je li?

Peregrina je naišla na konju, vičući:

– Viva la revolucion.

Top je začas dobio zapregu i mazge su ga dovukle pred Presidio. Cijev je uperena u mračnu zgradu. Upravo je mogla početi paljba, kad se S jednoga prozora razvila bijela plahta.

– Vraška šteta, momci! – žalio se jedan trgovac. – Poslije svih muka nećemo imati vatromet.

– Možda top uopće nije napunjen – reče neki vozar.

Old Nick upravo je pripaljivao lulu i odlučio je da kratkim postupkom riješi to pitanje. Strpao je šibicu u otvor za paljenje. Tresak je zadovoljio svakoga. Konji su htjeli podivljati. Iz Presidija su istrčavali preostali Rajimovi vojnici podignutih ruku.

Kad se Con vratio na trg, ispred Palacija zbijali su se meksički ustanici. Stražnji redovi gurali su one pred sobom ali oni naprijed koji su blokirali guvernerov ured bili su začudno mirni. Con se progurao kroz mnoštvo i vidio razlog. Praktički zbačen samodržac igrao je svoju posljednju kartu.

Široka vrata njegova ureda bila su širom otvorena. Sve je bilo rasvijetljeno svijećama u srebrnim svijećnjacima. Iza velikoga pisaćega stola ustobočio se Rajimo u potpunoj uniformi, natovaren ordenima. Jedna je ruka mirovala na balčaku sablje. Tamno lice pokazivalo je jednako ponositost i prijetecu srdžbu.

Posljednju nadu Rajimo je vidio u sposobnosti da stvori željen dojam i utjecaj. Pri tom je njegova impozantna pojava uvijek bila najbolje oružje.

Con se progurao u prostoriju.

– Neće ugristi, hombres – rekao je ljudima preko ramena. – Stara psina izgubila je zube.

To kao da je probilo branu.

Dok je Gradsko vijeće zasjedalo u Casa de Cabildo, mnoštvo je sad nagrnulo naprijed. Ali Con je zalupio vrata. Kad se okrenuo, Rajimo je izvukao sablju.

– Nema svrhe, Rajimo – reče Con. – S vama je svršeno. Da ste mislili ozbiljno, izvukli biste kolt koji također nosite. Vrijeme je da prestanete glumiti. Ovi ljudi vani objesili bi vas za noge. Ja sam vaša jedina zaštita.

Ali to nije bilo sasvim točno. Zajedno s Gradskim vijećem Rajimo je prije dva mjeseca raspustio također policiju, koja nije bila podre-

đena njemu. No u međuvremenu policijski pukovnik nije mirovao. Uspio je prikupiti dio svoje jedinice, opkolio je Palacio i potisnuo mnoštvo.

Con je prišao pisaćem stolu i izvukao bivšem diktatoru revolver. Rajimo je klonuo u masivan naslonjač i zagledao se u neodređenu točku pred sobom.

– Vi da ste moja zaštita? – gundao je. – Treba li da prosjačim život? Ja, Rajimo? Ne! Ubijte me!

Rajimo je još glumio. Con je šutio. Znao je da šutnja uništavajuće djeluje na takve glumce.

Nije potrajalo dugo i Rajimo je promrsio:

– Što tražite za to? Novac? Moj je novac ovdje, dolje u riznici. Dat ću...

– Ništa vi više ne možete dati – prekinuo ga je Con – Mene ionako ne biste mogli kupiti. Zajedno ćemo izaći iz grada i srediti račune. Dat ću vam oružje za taj posao. Dat ću vam poštenu priliku, kakvu vi niste mome bratu pružili.

Rajimo se zagrcnuo.

– Vašem bratu? Kunem se da nisam ubio vašega brata!

Con ga uhvati za uniformu i podigne sa stolca.

– Lažac! Vi ste...

Con je zastao. Rajimove oči odavale su da govori istinu. Bio je tako slomljen da više nije imao snage niti za to da laže.

– Nego tko ga je?

Don Jose!

* * *

Kao svaki čovjek njegova kova, Rajimo je znao siguran izlaz iz svoje jazbine i skrovište gdje je mogao biti dok Con pribavi konje. Bez nepritika i, kako im se činilo, neopaženo izašli su iz grada. No policijski pukovnik otkrio je u me-

duvremenu što se zbiva i zatražio upute od don Josea, kojemu se činilo da zna što Con namjerava. Ima li boljšega puta da se oslobodi eksguvernera, bez preuzimanja odgovornosti?

* * *

Na mjestu gdje Camino Real, put za Mexico City, prelazi uzvišicu, koju je upravo obasjavala mjesčina, Con je sjahao i izvukao revolvere.

– Dolje sa sedla! – zapovijedio je.

Rajimo je ostao sjediti, pognut i kao onemoćao.

– To je ubojstvo! – uzdisao je.
– U ovakvu stanju ne mogu dobro pucati. Kunem se još jednom da nisam ubio vašega brata. Bio sam prisutan, ali don José, Peregrinin staratelj, zahtijevao je svoje pravo...

– Dosta! – prekinuo ga je Con.
– Što je s novcem mog brata?

– Dopustio sam da bude pohranjeno u riznici Palacija. Poslije njegove smrti nisam njime mogao raspolagati i još je ondje.

– Hoćete reći da ste ga zadržali – popravi ga Con – Pred Lorinom ste glumili dobrog prijatelja i zadobili njegovo povjerenje. Zatim ste ga ocrnili kod don Josea kao čovjeka koji hoće obeščastiti njegovu nećakinju. Razljućeni don Jose zahtijevao je dvoboj. Ali neću vas ja sa zadovoljstvom ubiti samo zbog toga. Još nisam zaboravio marš u Mexico City i svoje prijatelje koji su na tom putu izgubili živote.

Rajimo je buljio u revolvere.

– Ja sam, ja sam samo obavljao svoju dužnost.

Con je pokušao sažeti u sebi sav bijes, no gađenje koje ga je obuzi-

malo bilo je jače. Pred njim nije bio Rajimo, slika kojega se užegla u njega. To nije bio strašan i nemilosrdan diktator. Toga je već uništio. Skutrena spodoba u sedlu bila je slika straha. Con se sjetio rečenice što ju je Rajimo izgovorio u San Miguelu: »One koje mrzim ne ubijam.

Con spremi revolvere. Rajimo je drhtao i uzdisao.

– Ostavit ću te u životu, hombre – rekao je Con. – Meksiku nisu potrebni bivši generali koji se šuljaju kući pobijedeni i slomljeni. vidim te kako u Mexico Cityju prosjačiš sitniš, u prnjama, rakiom razjedena ruševina, bijednik koji više nema odvažnosti da skрати svoje muke. Eto, zato te ostavljam da živiš!

* * *

Peregrina se podrugljivo pokloni.

– Neka živi osvajač! Moj ujak, to jest njegova ekscelencija guverner don Jose Chavez, pitala je za vas. Gdje ste bili?

– Pokazao sam Rajimu put prema Mexico Cityju – odgovori Con ne obazirući se na šalu. – Htio sam ga ubiti, no predomislio sam se. Razgovarali smo o mom bratu Lorinu. Rajimo mi je popunio praznine...

– Rekao vam je? – požurila je Peregrina.

– Da. A sad, ako dopuštate, idem na razgovor don Jose ' Chavez, pitala je za vas. Gdje ste bili?

– Pokazao sam Rajimu put prema Mexico Cityju – odgovori Con ne obazirući se na šalu. – Htio sam ga ubiti, no predomislio sam se. Razgovarali smo o mom bratu Lorinu. Rajimo mi je popunio praznine. .

– Rekao vam je? – požurila je Peregrina.

– Da. A sad, ako dopuštate, idem na razgovor don Joseu.

– Čekajte! – reče Peregrina i stade pred njega. – Molim vas! Prije negoli učinite ono radi čega ste došli, dopustite da vam kažem nekoliko riječi. Moj ujak nikad ne bi molio za svoj život, zati molim ja. Tek je nedavno saznao za Lorinov novac. Kad je izišao na dvoboj s Lorinom, mislio je samo na to da me spasi od zle kobi.

Con je slušao nepomična lica.

– Kad sam u St. Louisu čula vaše prezime, pobjerala sam se da ćete sve saznati ako ikada stignete u Santa Fe. Rajimo se također bo-
jao toga. O novcu nisam znala ništa. Mislila sam da Rajimo želi zaštititi moga ujaka. Zato sam se s njim dogovorila o onome što vas je moglo isključiti iz karavane.

Peregrina je zašutjela. Čekala je da Con nešto kaže, no on je ostajao mračan, bez riječi.

– Sad sam vam ispričala golu istinu – nastavila je Peregrina. – I molim vas da poštediti don Jesea. Vjerovao je da ima pravo i htio je da me štiti. Con, zaklinjem vas!

Con zatrese glavom.

– Ne vrijedi, Peregrina! – rekao je. – Pristajem samo na jednu pogodbu.

Peregrina se ukočila.

– Kakvu pogodbu? Dobro, recite! Što želite?

– Vas! – reče Con. – Kad budem odlazio iz Santa Fea, bit ćete sa mnom.

– Kao osvojena indijanska squaw?

Con slegne ramenima.

– Rekao sam vam onomad u La Caleti da radije lovim negoli da budem ulovljen. Tad ste vi imali priliku. Sad sam na redu ja.

– Živio razbojnik! – reče Peregrina podrugljivo. – Ali, dobro, neka se izvrši pogodba.

Peregrina se ljutito okrenula i ostavila Connegana da razmišlja o tome može li se osjećati kao osvajač ili kao hulja.

* * *

– Priznajem – reče don Jose – da sam zbunjen tom iznenadnom i uspješnom revolucijom. Nema dvojbe, vama i pomoći vaših ljudi dugujemo zahvalnost.

Con sastavi pete i pokloni se.

– Vaša ekscelencijo, laksate nam. Po mome, mnogo veća zasluga pripada jednom članu obitelji Chavez. No ovdje sam da vas obavijestim o Rajmovu bijegu. Nisam se mogao nagnatu na to da pucam u tu gomilu jada kakva on sad jest i što će ostati. Osim toga, ovdje sam zbog jednoga zahtjeva: da odredite isplatu devedeset tisuća dolara što ih je moj brat pohranio u riznici Palacija.

Don José kimne.

– I na kraju još jedna molba – nastavi Con – Htio bih s Rajimovim pomagačem Burgwinom srediti račune po svom nahodenju.

Što znači »po svom nahodenju« morao je Con поближе objasniti. Don José se složio.

– Hvala – reče Con kratko. – Želim vam laku noć i brzo ozdravljenje.

Con se ponovo pokloni i okrene se.

– Kapetane Connegan, htio bih vam još nešto reći. – poviče don Jose za njim. – Riječ je o vašem bratu. Spoznao sam da imate pravo znati pojedinosti nesretnoga događaja.

Con se okrenuo.

– Borba je bila poštena?

Con se okrenuo.

– Borba je bila poštena?

Don Jose lako je izdržao njegov pogled.

– Jest. Pucao je prvi i promašio. Moj je pogodak bio smrtonosan.

– To je sve što sam htio znati – reče Con.

* * *

Američani su slavili na trgu. Jedino se Burgwin mrštio po strani.

Con se popeo na svoja kola i počeo vikati:

– Bando pijana, zar nitko neće slušati dobre vijesti? Ili vam se ne sviđa to da sutra može početi trgovina i da se ni prebijeni peso ne plaća carini?

Kola su začas okružili trgovci. Pitanja su pljuštala kao kiša.

– Točno je što sam rekao – potvrdi Con. – Svakako, pogodnost se odnosi na one koji su dokazali da im je na srcu napredak Novoga Meksika. Trgovina je u Santa Feu postala pošten posao, u kojemu lopovi i varalice nemaju što tražiti, kao što je jednom rekao jedan čovjek. Burgwin, hoćete li prići bliže?

Burgwin je došao mrzovoljna lica. Osobito cijenjen nije bio nikad. Otkako je uz Rajimovu pomoć htio onemogućiti sve ostale, bio je dočekivan otvorenim neprijateljstvom.

– Moj brat posudio je od vas petnaest tisuća dolara, je li? – reče Con – Sutra ću vam vratiti dug.

Burgwin počeo iznenadeno žmigati očima.

– Da? Hvala.

– Nema na čemu. Ali, vama neće biti dopušteno da prodajete svoju robu.

– Što?

– To što ste čuli! Isključeni ste. Niti ste se pokazali poštenim trgovcem, niti prijateljem novoga guvernera. Ali Chavez je velikodušan. Kaže da morate imati posljednju priliku. Na vama je sada da dokažete hoćete li surađivati s novom civilnom upravom i s trgovcima.

Burgwin s mukom proguta slinu. Možda je slutio što ga čeka.

– Kako da to dokažem?

– Tako da platite dadžbine za čitavu karavanu – objasni mu Con. – Razumljivo, umjesto dobitka, imat ćete ove godine gubitak. Ako vam se takvo rješenje ne sviđa, možete svoju robu voziti natrag tisuću milja do Missourija i odustati od trgovanja u Santa Feu. Eto, dobili ste priliku. Nadam se da ste zahvalni.

* * *

Karavana se vraćala. Na vrhu prvoga uspona skrene Con svojim kolima u stranu i pusti da ga svi prijeđu. Kad se prašina slegla, priuštio si je Con posljednji pogled na Santa Fe.

– Sjajan grad! – rekao je. – Ali nikad me više neće vidjeti.

Old Nick sjedio je pokraj njega.

– Ne razumijem, Con – rekao je on. – Osim toga, mislio sam da ćeš na povratku imati društvo.

Con odmahne rukom.

– I ja sam mislio. Ali... – Con slegne ramenima i smrači se. Tražio je Peregrinu po čitavu gradu, no nije ju našao. – Ne mogu je prekoravati – nastavio je. – Htio sam je poniziti, slomiti njezin ponos. Glupo Nick, je li?

Kola su krenula dalje. Nick ga je tješio:

– Ah, Con dobio si ono zbog čega si krenuo u Santa Fe. Stotinjak tisuća dolara u dobrome mek-

sičkom zlatu nije mačji kašalj. A žena, dragi moj, ima kao pijeska u moru.

Old Nick pokušava oraspoločiti Cona pričama o svojim mnogobrojnim indijanskim ženama. Pričao je dok straga nešto nije tresnulo.

Con je Nicka jedva slušao. Lecnuo se.

– Stani! – reče Con – Čini se da ćemo izgubiti zaglavnu dasku, ili možda još štogod iz kola.

– Do vraga, prošle sam noći provjerio lance – reče Old Nick i pritegne uzde. – Ne razumijem kako... Ili misliš da je netko bio u kolima? Zlato...

– Prokletstvo, nisam valjda i to morao izgubiti – promrmlja Con i skoči sa sjedala.

Stražnja daska visjela je s kola. Conov konj, koji je bio vezan pozadi, plašljivo je zatezao užu. Con odgurne platneni zaslon i pogleda u kola.

Najprije je ugledao sanduk koji mu nije pripadao. Istegnuo je vrat i tako se ukočio. Old Nick je stajao pokraj njega i nekoliko je puta htio nešto reći, ali nije uspio.

Zlato je još bilo ovdje, u dva okovana sanduka. Ali našlo se još nešto: Peregrina.

Peregrina je sjedila na složenoj posteljini i pokušavala djelovati hladno. Bila je odjevena tako kao

da je išla na ples i na putu je oteta. Otimeč ju je do daljnijega zatvorio u skladište...

Old Nick je napokon smogao nekoliko riječi.

– Ovaj, vi kako ste i kad ušli? – izustio je.

– Rano ujutro – odgovori Peregrina. – Posluga je donijela prtljagu. Mislim da ljudi nisu znali kako se daska pričvršćuje.

Old Nick htjede reći još nešto, no Con ga bocne laktom pod rebra.

– Umiri konja i projaši malo naokolo – rekao je.

Nastala je šutnja. Con ju je prekinuo riječima:

– Dakako, ne zahtijevam da se držite dogovora. Pogodba s moje strane nije bila najispravnija. Hoćete li se vratiti u Santa Fe?

– Htjeli biste da to učinim?

– Do bijesa, sve bih dao da... Hm, ali ne mogu tražiti...

– Ali ostajem li ja pri pogodbi?

– Ostajete li? – Con se počeo smješkat. – U tom slučaju idete sa mnom, slažete li se da se vjenčamo čim stignemo u Taos.

– Zašto bismo tako žurili?

– Zato da don Jose ne upadne u Teksas s cjelokupnom vojskom.

Con odgurne sanduk i uskoči u kola.

KRAJ

U PRIPREMI:

Bill Garrett:
LEŠINARI NA DJELU

S VUČKOM NA OLIMPIJADU

»S VUČKOM NA OLIMPIJADU« — nije samo IGRA!

- to je mala škola olimpijskih igara
- to je poučna priča o zimskim sportovima
- to je mali šareni vodič kroz olimpijsko Sarajevo, njegovu okolicu i olimpijska borilišta
- to je IGRA SAKUPLJANJA SLIČICA i društveno-sportska IGRA
- sličice i POSTER-polje na svim kioscima!

Na svim kioscima samoljepive SLIČICE s Vučkom!
Od istog dana također na svim kioscima POSTER-IGRA s Vučkom! Skupljajte sličice, igrajte igru na posteru i sudjelujte u nagradnom natječaju:

S VUČKOM NA OLIMPIJADU